

Rapport 2011:83

Arkeologisk förundersökning

I stadens utkant VA-schakt längs Lastköpingsgatan och kring Mårten Skinnares hus

RAÄ 21

Lastköpingsgatan och kv Maria 3

Vadstena stad och kommun

Östergötlands län

Mats Magnusson

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

I stadens utkant

VA-schakt längs Lastköpingsgatan och kring Mårten Skinnarens hus

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Klosterområdet	5
Hospitalsområdet	5
Tidigare arkeologiska undersökningar	5
Syfte och frågeställningar	7
Metod och dokumentation	7
Resultat	12
Lastköpingsgatan	12
Folkhögskolan	15
Hospitalsmuseet	15
Sammanfattande tolkning	15
Lastköpingsgatan	15
Folkhögskolan	18
Hospitalsmuseet	18
Fynd	19
Referenser	20
Tekniska uppgifter	21
Bilaga 1. Osteologisk analys - Petter Nyberg	23
Bilaga 2. Makroskopisk analys - Jens Heimdahl	28
Bilaga 3. Kalibrerade ¹⁴ C-analyser	30
Bilaga 4. Fyndlistor	32
Bilaga 5. Anläggningsbeskrivning	36
Bilaga 6. Ritningar	37

Omslagsbild: Lastköpingsgatan från norr. Foto Mats Magnusson.

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandsmuseum.se • www.ostergotlandsmuseum.se

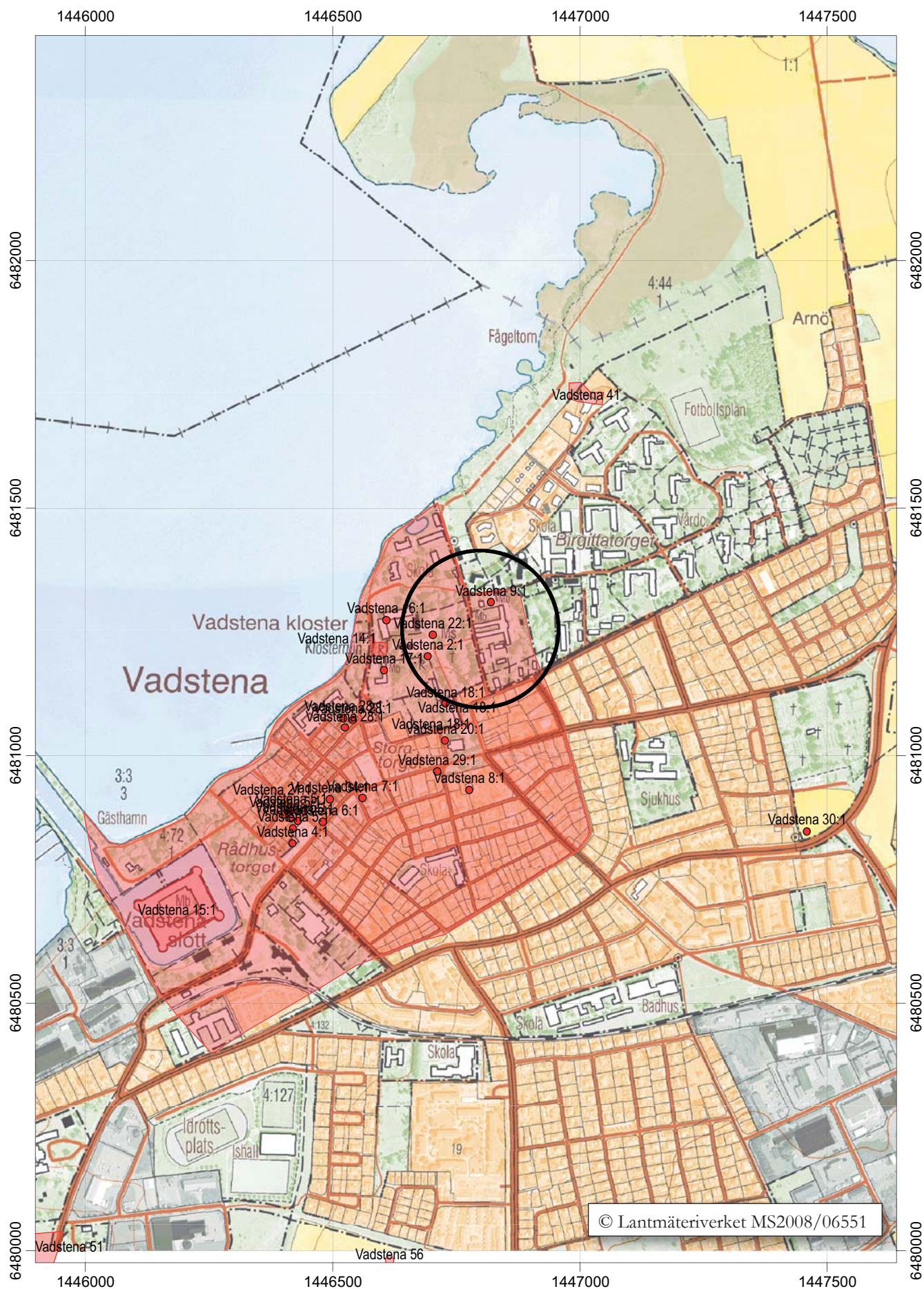
Sammanfattning

Under perioden 2010-10-11--2011-05-19 utförde Östergötlands museum två arkeologiska förundersökningar, i form av schaktningsövervakningar, inom Vadstena medeltida stadsområde (RAÄ 21). Förundersökningarna föranleddes av att vatten- och avloppsledningar skulle bytas ut längs Lastköpingsgatan och på två sträckor inom kv Maria 3. Arbetet utfördes på uppdrag av Motala kommun.

Totalt undersöktes ca 270 löpmeter schakt i Lastköpingsgatan och ytterligare ca 80 löpmeter mellan Jungfrustigen och Folkhögskolan samt Jungfrustigen och Hospitalsmuseet. Utmed Lastköpingsgatan påträffades gatubeläggningar, raseringslager, syllstenar efter två byggnader samt härdar från sten- och bronsålder. I schaktet bakom Folkhögskolan framkom raseringslager och två stenkonstruktioner vilka genom fynd kan kopplas till 1600- och 1700-talen. Längs schaktet vid Hospitalsmuseet påträffades rester efter ett bränt golv, en grundmur samt en stenläggning med raseringslager på.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8E 6j, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

I samband med byte av vatten- och avloppsledningar i Lastköpingsgatan och mellan Jungfrustigen – Folkhögskolan och Hospitalsmuseet i Vadstena gjorde Östergötlands museum två arkeologiska förundersökningar. Förundersökningarna, som utfördes i form av schaktningsövervakningar, pågick under perioden 2010-10-11–2011-05-19 och totalt undersöktes ca 350 löpmeter schakt.

De arkeologiska förundersökningarna utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. Uppdragsgivare var Motala kommun som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska förundersökningen och utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Inom Vadstena stadsområde är spår efter förhistoriska lämningar sparsamma. Lösfynd från stenåldern har påträffats inom området, men i sådan omfattning att de hittills tolkats som tappade eller ditförda föremål. Öster om staden har brandgravar från äldre järnålder undersökts och söder och sydost om staden finns ett gravfält samt ett par gravar från yngre järnåldern (Karlsson 2008). På klosterkyrkogården finns en runsten, vars ursprungliga placering är osäker. Den s k "*Vadstenabrakteaten*", en guldbrakeat från folkvandringstid, har även den en osäker proveniens.

Orten Vadstena omtalas i de skriftliga källorna första gången år 1268. Där fanns då ett betydande kungligt gårdskomplex med en palatsbyggnad. Gården donerades av kung Magnus och drottning Blanka år 1346 för byggandet av heliga Birgittas klosterstiftelse (Fritz

*Figur 3. Lastköpingsgatan. Schaktets början i norr, mot sydsydöst.
Foto Mats Magnusson.*

2000a:59ff). I samband med klosteretableringen började staden växa fram och den fick sina stadsprivilegier år 1400. Palatset och området kring detta undersöktes på 1950- och 1960-talen. Vid undersökningarna påträffades lämningar som tyder på att det funnits äldre träbebyggelse på platsen. Bland fynden fanns ett engelskt mynt daterat till 978-1016 e Kr (Stibéus 2000:45ff).

Ett hundratal meter söder om kungsgården låg sockenkyrkan S:t Per. Kring år 1830 revs den senmedeltida gotiska kyrkan men dess torn fick stå kvar. Idag ingår det i byggnaden Rödturnet (Hasselmo 1982). Rester efter en äldre romansk stenkyrka har påträffats intill tornet vid flera arkeologiska undersökningar. År 2006 framkom en runristad gravhäll (tidigkristet gravmonument) vilket kan tyda på att det funnits en kyrka på platsen redan på 1000-talet, sannolikt en föregångare till den romanska stenkyrkan (Lundberg i manus).

Klosterområdet

I området runt klostret var det under medeltiden eftertraktat att ha en gård. Detta då man där kunde komma i åtnjutande av den andliga kraft som utgick från klostret. Det har även föreslagits att en kungsgård skulle ha kunnat vara belägen i kv Birgitta, öster om Klosterkyrkogården och Lastköpingsgatan (Fritz 2000b:175ff).

Inne på Klosterkyrkogården påträffades en stenläggning utmed Lastköpingsgatan vid en undersökning 1956. Stenläggningen tolkas som en äldre sträckning av Lastköpingsgatan. Utmed gatan hade tre ”stationer”, märkta med bokstäverna A-C, ristats i kalkstenshållar som låg på stenbeläggningen (SR 38 A-C). Om den äldre Lastköpingsgatan gick längs den östra sidan av Klosterkyrkogården så skulle det innebära att dagens gata delvis ligger på mark som tidigare var tomtmark i kv Birgitta.

Hospitalsområdet

Hospitalsbyggnaden (Hospitalsmuseet), som uppfördes på 1750-talet, är belägen inom ett område som på 1705 års karta benämns ”Hospitalsgrunden med des gård”. Strax öster om Hospitalsmuseet ligger Mårten Skinnarens hus (RAÄ 9) som är ett av landets bäst bevarade senmedeltida bostadshus. Byggnaden är uppförd i tegel och är två våningar hög med välvd källare i markplan. Huset ingick i det sjukhus och härbärge för sjuka, fattiga, vanföra och pilgrimer som Mårten Skinnare lät uppföra på tomter han år 1519 erhållit av klostret. Från år 1521 finns ett intyg från biskop Hans Brask att Mårten Skinnare och Lars Petersson stiftat ett kapell i S:t Pers kyrkomur och ett sjukhus.

Mårten Skinnarens sjukhus och stadens helgeandshus, vilket var beläget vid Storgatan, slogs samman år 1532 och kom därefter att bedriva sin verksamhet vid Lastköpingsgatan under benämningen hospital (Hasselmo 1982, Söderström 2000).

I närområdet har det under klostertid funnits ett antal gårdar. Exakt var dessa legat är idag okänt. Mest omtalad är ”Susenborg”, vilken på senare tid tolkats som klostrets skeppsgård. Denna bör ha legat inom eller i närheten av den med tiden kända och lokaliserade Susenborgshagen. Även de omtalade ”Fiskaregården”, ”Sysslomannagården” och tjänstehjonens gård bör rimligtvis ha legat någonstans i närområdet.

Åtminstone under senmedeltiden har en stadsdel, benämnd ”Laglösaköping”, varit belägen öster om klostret. Dess exakta lokalisering och utbredning är okänd. Rimligtvis ska den sökas öster om Susenborgshagen och Hospitalet. I äldre forskning har ”Laglösaköping”, i möjlig egenskap av s k ”Köpinge-ort”, framställts som en eventuell föregångare till Vadstena (Kjellberg 1917:203).

Det finns teorier om att den ursprungliga Lastköpingsgatan gått ca 50 m väster om dagens, där det idag går en gångväg över kyrkogården i nord-sydlig riktning. Gatan ska då ha varit en naturlig förlängning av Skänningegatan och gått ner till Vätterns strand, där en hamn eventuellt legat. I och med att man under mitten på 1400-talet förbjöd byggnader i närheten av klostret ska alltså även gatan ha flyttats österut och kyrkogården utvidgats. Nya byggnader uppfördes sedan öster om den nyutlagda Lastköpingsgatan (muntligen Sune Zackrisson).

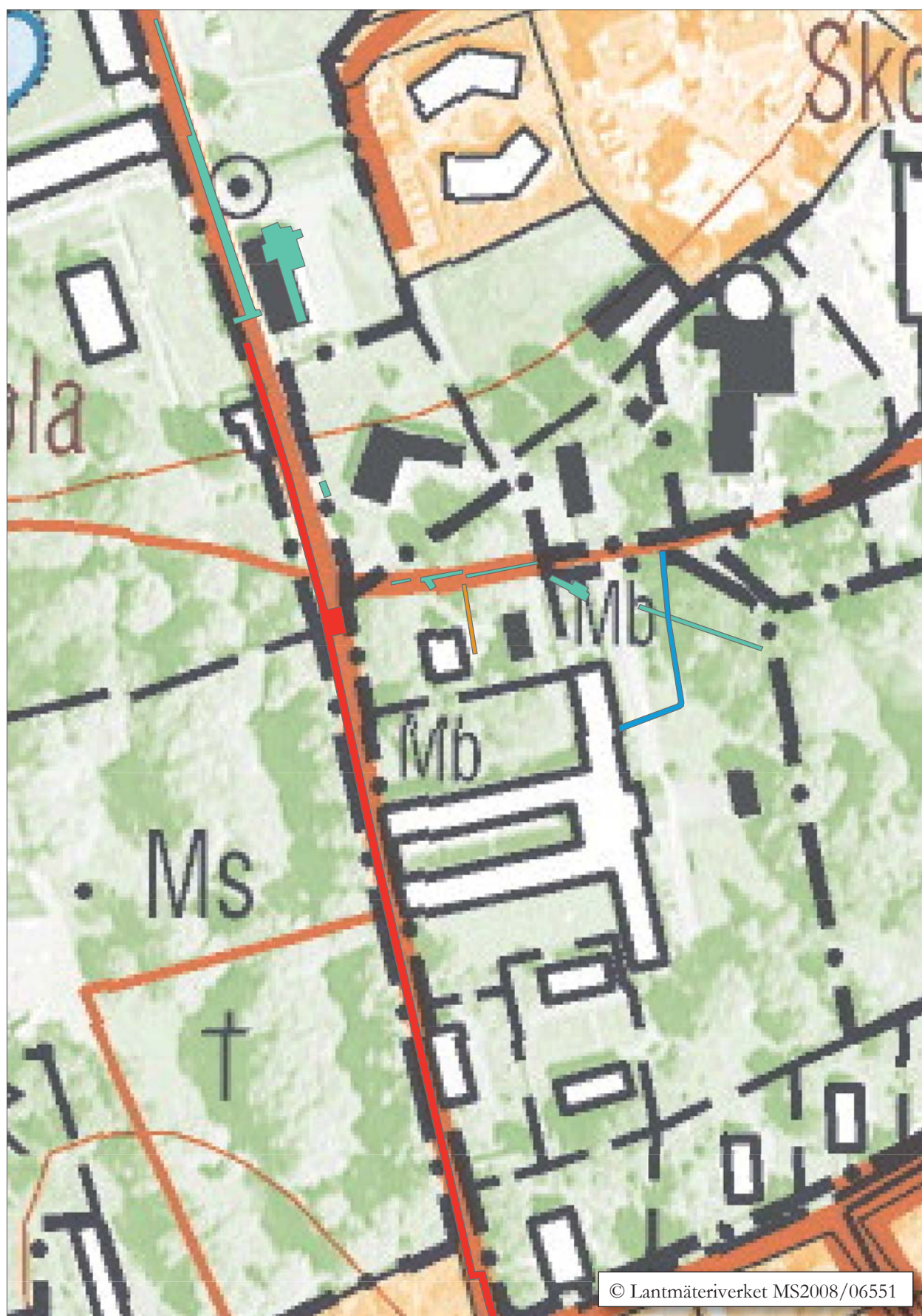
Tidigare arkeologiska undersökningar

År 1987 utfördes en arkeologisk förundersökning längs delar av Lastköpingsgatan i samband med byggandet av ett vattenverk med tillhörande ledningsdraineringar (Ljung 1988). Schaktet längs Lastköpingsgatan gick utmed en sträcka nordnordväst om den nu aktuella undersökningen. Vid undersökningen framkom flera svämlager, ett utfyllnadslager av kvistar, en strandskoning och vad som tolkades som en stenista/brygganläggning. Detta tyder på att Vätterns strandlinje fluktuerat en del under medeltid – tidigmodern tid.

Undersökningen 1987 berörde också ett område strax öster om Lastköpingsgatan där rester efter två byggnader påträffades. Byggnaderna daterades utifrån fyndmaterial till 1600-talet och ligger inte riktigt parallellt med Lastköpingsgatan utan har en mer sydväst-nordöstlig orientering (ibid.).

Utöver schakten i och vid Lastköpingsgatan undersöktes också schakt norr och öster om Mårten Skinnarens hus. I ett schakt nordöst om Mårten Skinnarens hus framkom två nedgrävda rännor, vilka tolkades som rester efter en sylvträkonstruktion, med ett anslutande trägolv (ibid.).

I närområdet har en medeltida tegelugn och bebyggelse dokumenterats arkeologiskt. Lämningarna påträffades 1961 i samband med anläggandet av en park i anslutning till en av Birgittasjukhusets byggnader (Folkhögskolan). En redogörelse för den arkeologiska undersökningen är publicerad av Iwar Andersson 1967 och läget för fyndplatsen 1970, i en senare publikation.

Figur 4. De aktuella schakten och schakten från den arkeologiska undersökningen 1987 markerade på Fastighetskartan. Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkhögskolan, Orange: Hospitalsmuseet och Grönt: Ljung 1987. Skala 1:1500.

Ett antal arkeologiska observationer finns också från schaktningsövervakningar som gjorts i området i samband med ledningsgrävningar. Flera av dessa har påvisat förekomst av kulturlager och möjliga byggnadslämningar (se t ex Feldt 1994; Feldt 2009; Tagesson 1988 och där anförda ref.).

Syfte och frågeställningar

Syftet med förundersökningarna, som genomfördes i form av schaktningsövervakningar, var att tillse att fast fornlämning berördes i så liten omfattning som möjligt. Fornlämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Målet var att resultatet skulle kunna kopplas till tidigare undersökningar och därigenom ge en utökad och fördjupad kunskap om det aktuella området.

Till undersökningarna knöts följande frågeställningar:

- Följer dagens Lastköpingsgata en äldre sträckning eller går den över äldre tomtmark?
- Om dagens gata går över äldre tomtmark, finns det då några spår efter bebyggelse?

Resultatet från förundersökningarna skulle även kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Metod och dokumentation

De arkeologiska förundersökningarna genomfördes som schaktningsövervakningar i samband med att grävningsarbetena pågick och alla anläggningar handgrävdes. Schaktandet i Lastköpingsgatan tog sin början ca 60 m norr om korsningen med Jungfrustigen och gick därifrån söderut ner till korsningen med Klosterledsgatan. Schaktet var utmed hela sträckan ca 2,0 m brett och 1,8 m djupt förutom strax söder om korsningen med Jungfrustigen där ett större område öppnades upp.

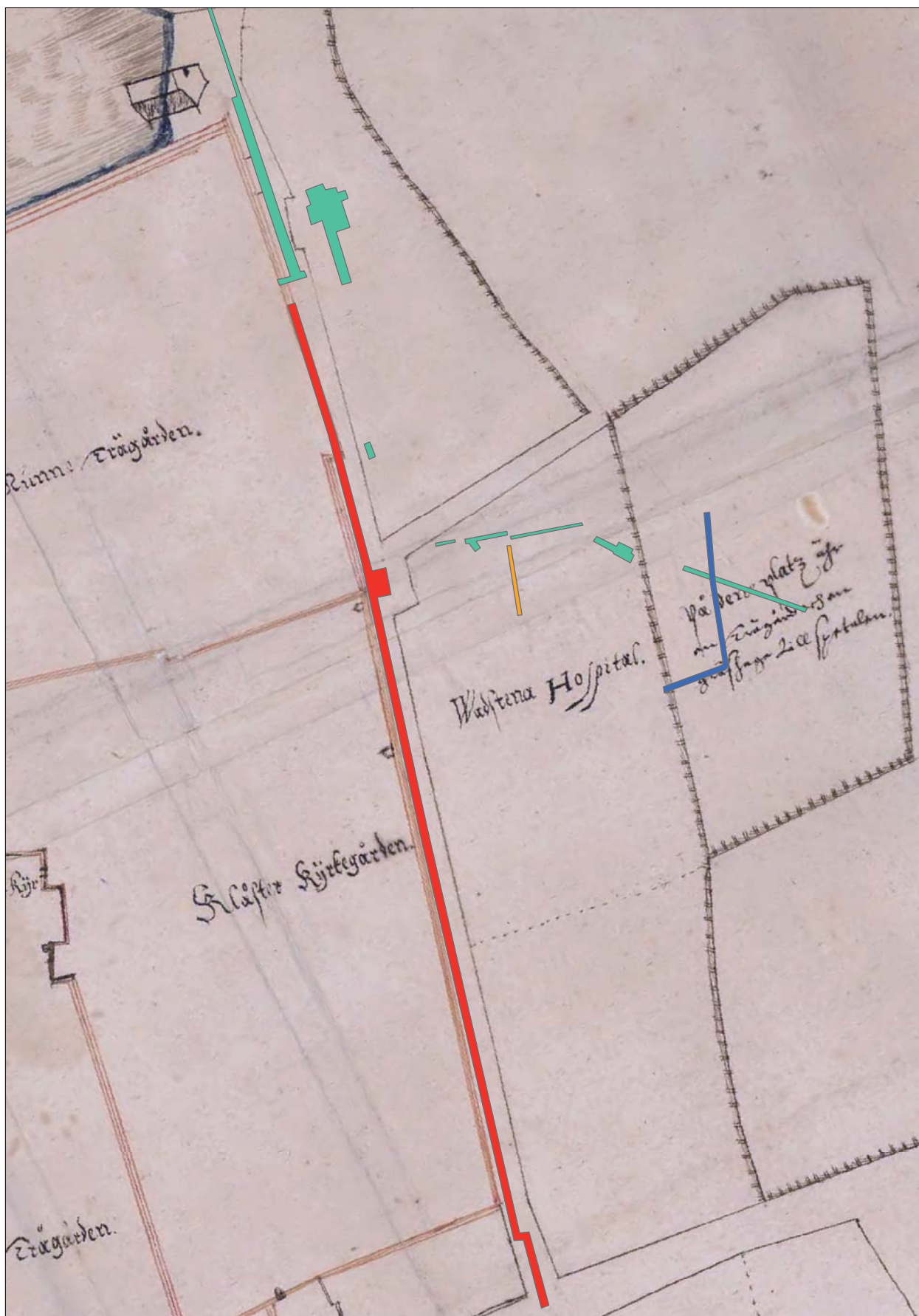
Efter korsningen med Jungfrustigen schaktades även all asfalt bort från gatan vilket gjorde att profilritningarna längs den sträckan fick en syftad marknivå. Då schaktet grävdes i äldre VA-schakt berördes huvudsakligen störd mark i plan och därmed finns inga planritningar över undersökningen i Lastköpingsgatan.

Ett ca 60 m långt schakt för vattenledning grävdes mellan Jungfrustigen och Folkhögskolan (tidigare Birgittas sjukhus). Schaktet var ca 0,5 m brett och 1,5 m djupt. De tre påträffade anläggningarna dokumenterades med plan- och profilritningar samt digitalfotografering. Mellan Jungfrustigen och Hospitalsmuseet drogs ett ca 20 m långt schakt som var ca 0,9 m brett och 1,35 m djupt. Anläggningarna dokumenterades med plan- och profilritning samt digitalfotografering.

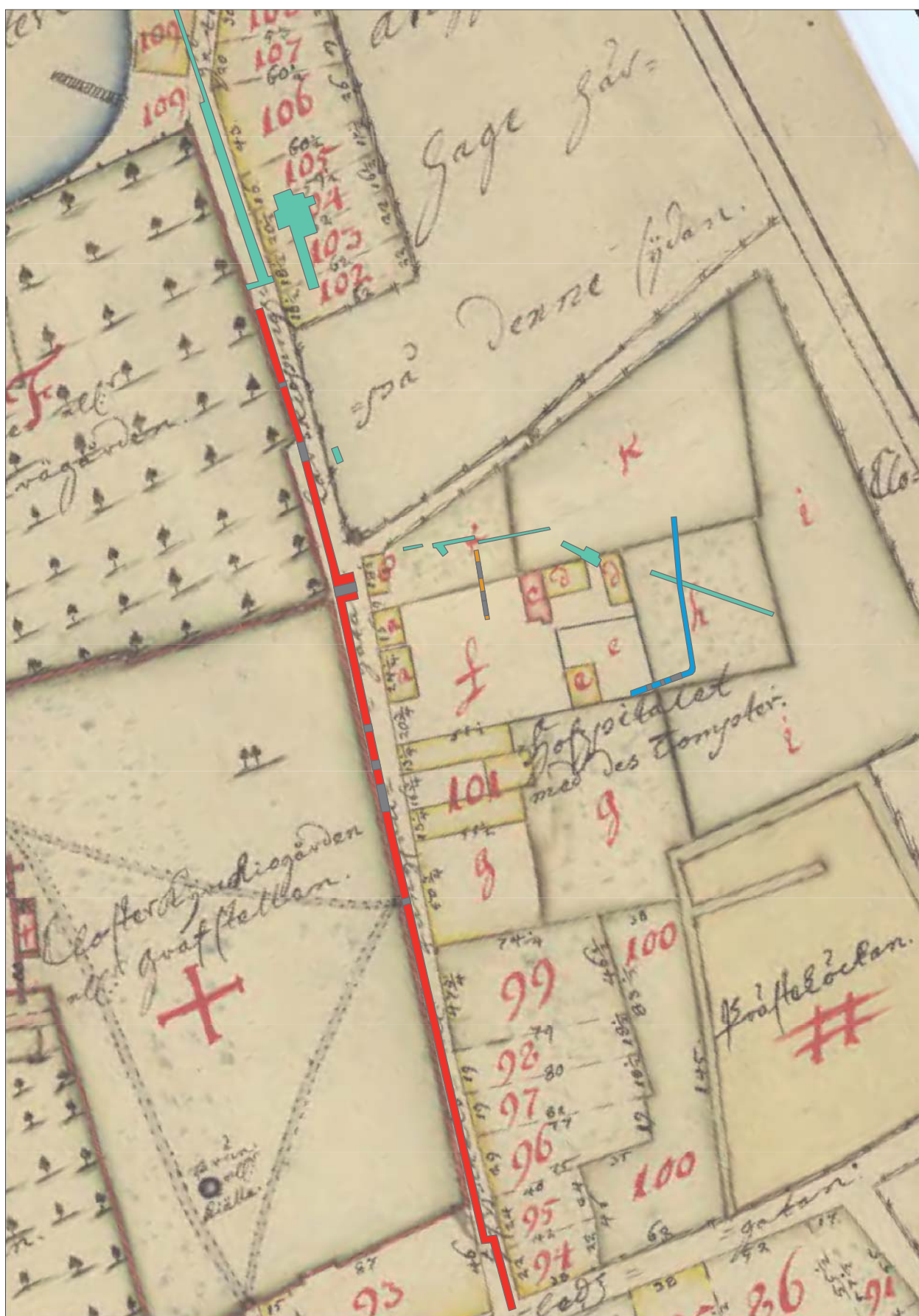
De arkeologiska förundersökningarna dokumenterades med plan- och profilritningar, digitalfotografering och höjder mättes in med RTK-GPS. ¹⁴C-prover har daterats av Ängströmlaboratoriet vid Uppsala Universitet.

Figur 5. Schaktets början bakom Folkhögskolan, mot sydsydväst. Foto Mats Magnusson.

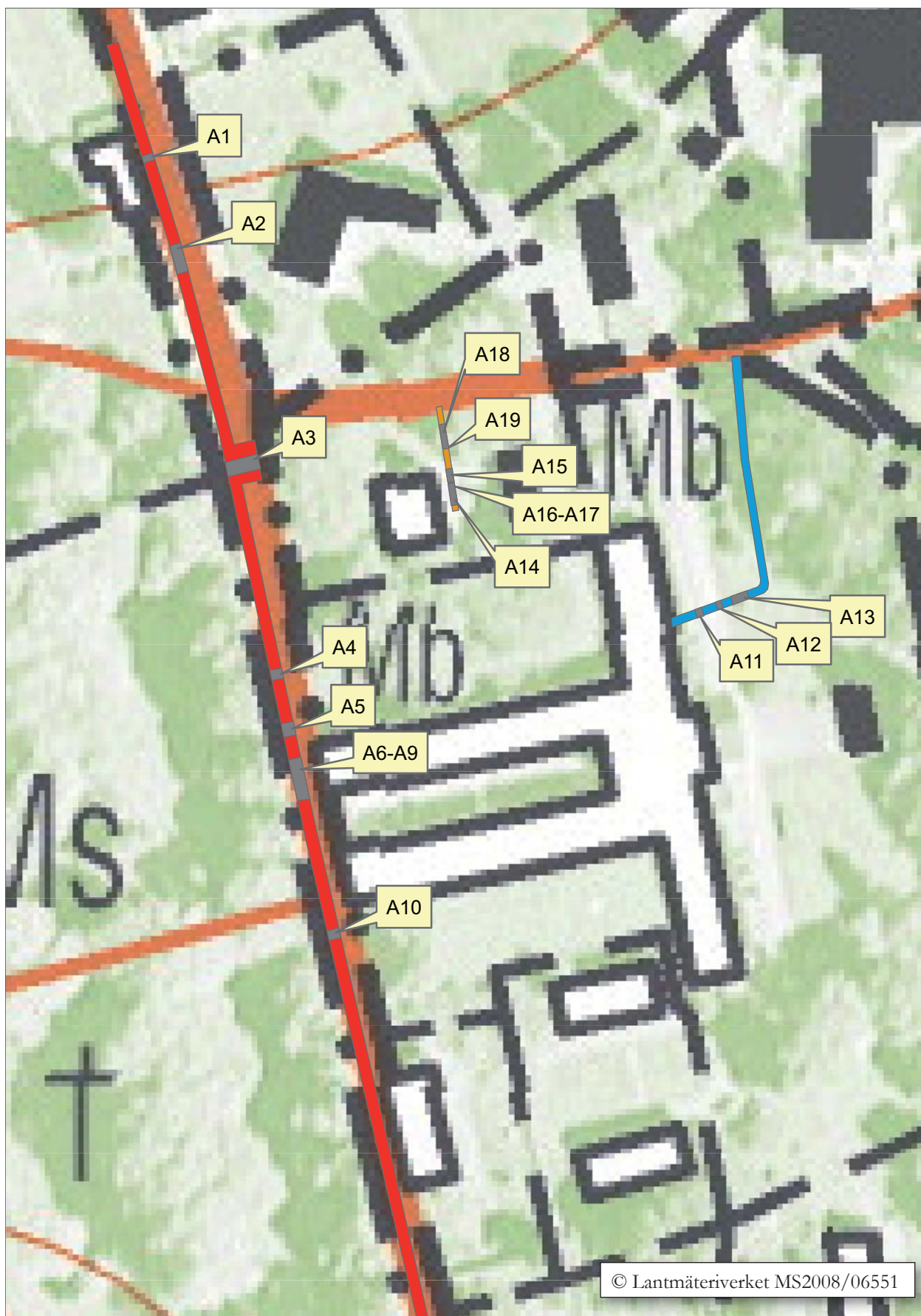
Figur 6. Schakten markerade på 1642 års rektifierade karta (LMS, akt D121-1:2). Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkhögskolan, Orange: Hospitalsmuseet och Grönt: Ljung 1987. Skala 1:1500.

Figur 7. Schakten markerade på 1705 års rektifierade karta (LMS, akt D121-1:4). Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkhögskolan, Orange: Hospitalsmuseet och Grönt: Ljung 1987. Skala 1:1500.

Figur 8. Schakten markerade på 1914 års rektifierade karta (LMS, akt D121-1:2). Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkhögskolan, Orange: Hospitalsmuseet och Grönt: Ljung 1987. Skala 1:1500.

Figur 9. Schakt och anläggningar markerade på Fastighetskartan. Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkbögskolan och Orange: Hospitalmuseet. Skala 1:1000.

En makroskopisk analys har utförts av Jens Heimdahl vid Riksantikvarieämbetet UV Mitt. Osteologisk analys utfördes av Petter Nyberg, Östergötlands museum. Ett antal föremål tillvaratogs. Dessa förvaras, i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning, i läns museets klimatanpassade magasin under accessionsnummer ÖLMC4544 och C4581. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Resultat

Lastköpingsgatan

Den nu aktuella schaktningen kan sägas vara en sydlig fortsättning på det område som undersöktes 1987 (Ljung 1988). Dessa två undersökningar ger tillsammans en, på ca 6 m när, sammanhängande sektion av utkantsområdet öster om Klostret, från Klosterledsgatan i söder till Vättern i norr. Schaktet i Lastköpingsgatan är längs hela sträckan dokumenterad med en västprofil. Schaktningen började i norr och gick söderut.

0-38 meter

Dagens marknivå ligger längs denna sträcka på ca 90,4 m ö h. Under ca 0,35 m med asfalt och bärlager framkom ett raseringslager bestående av sten och tegel (L4). Raseringslagret var grusigare och stenigare mot botten, vilket tolkas som en gatunivå. Gatunivån blev tydligare fr o m 12 m då raseringsmassorna avtog.

Under gatunivån fanns ett upp till 0,15 m tjockt kulturlager av grå till mörkgrå lera (L6 och L12) med enstaka inslag av ben. Mellan kulturlagret och undergrunden, som bestod av beige lera, fanns skiftande lager av sand och lera. Dessa lager tolkas som naturliga och representerar sannolikt Vätterns äldre strandlinjer och svämlager. Vid 21 m påträffades mellan det mörkgrå, leriga svämlagret (L8) och undergrunden en sotig horisont med kol (A1). Denna sothorisont ¹⁴C-daterades till 4040-3800 f Kr (Ua-41220) vilket skulle kunna tyda på senmesolitisk-tidigneolitisk aktivitet längs Vätterns strand.

38-81 meter

Vid 38 m fanns en nedgrävning för en syllstensgrund (A2) som kunde följas i fem meter. Den till syllstensgrunden

Figur 10. Ett större område schaktades upp strax söder om korsningen Lastköpingsgatan – Jungfrustigen, mot nordväst. Foto Mats Magnusson.

hörande byggnaden får anses som relativt recent då nedgrävningen började strax under bärlagret till dagens gata. Syllstenarna försvann in i profilväggen söderöver vilket innebär att byggnaden haft en något mer nord-sydlig orientering än schaktet.

Mellan 46 och 49 m fanns ett tunnare raseringslager innehållande mycket bruk. Detta lager låg i toppen på det lager som tolkas som gatunivåer (L18). Lagret med gatunivåer fortsatte fram till en störning mellan 68 och 72,5 m, därefter tycks schaktet ha gått något väster om gatan. Vid 69 m upphörde, det direkt ovanpå undergrunden liggande, svämlagret och ersattes av ett brandlager (L22). Tyvärr kunde inte brandlagret dateras då det endast bestod av sotig lera. Brandlagret överlagrades av ett lager av rödbränd sand (L23) som i sin tur överlagrades av ett kulturlager som var svartare och sotigare mot botten (L25).

En störning mellan 75 och 79 m gör tolkningen svårare av den nedgrävning som sedan uppträdde. Vid ca 80 m fanns en distinkt kant till en nedgrävning som fortsatte norrut in i det störda området. Nedgrävningen var ca 0,25 m djup och uppvisade i sin fyllning en hel del kalksten och trä vilket avvek från omgivningen. En liknande nedgrävning kunde ses längs den östra profilen, vilken dokumenterades då ett större område här schaktades upp. På den östra sidan var dock den norra nedgrävningskanten tydligast. Sammantaget pekar detta på att ett uppmot två meter brett, grunt, dike (A3) grävts i västsydväst - östnordöstlig riktning med en fyllning som avviker något från det omgivande kulturlagret. Diket hade grävts igenom det ovan nämnda brandlagret men däremot överlagras det av den rödbrända sanden och ytterligare ett brandlager.

81-104 meter

Vid 81 m framträdde en gatunivå som var tydligare än de som tidigare beskrivits. Gatan bestod av ett 0,1-0,2 m tjockt lager grus och sten innehållande ben, tegelbitar, bruk och lite trä. Under gatunivån fortsatte det gråa, leriga kulturlagret vilket fram till 86 m åtföljdes av en sotlins längs botten mot undergrunden.

Spår efter trädgårdsodling framträdde vid 85,5 m där nedgrävningar i undergrunden tydligt kunde ses. Dessa nedgrävningar, som i många fall var tydliga spadtag, fortsatte fram till 99 m. En större nedgrävning hade grävt igenom gatunivån vid 103 m och innehöll en fyllning av ljusgrå lera.

104-125 meter

Från 104 m övergick gatunivån till att bli ett grått kulturlager med enstaka sten vilket antagligen beror på att gatan här hade en något mer östlig orientering än schaktet. I en

grop (A4) ner i undergrunden vid 114,5 m framkom en sotlins med kol överlagrat av orangefärgad lera. Kol från gropan, vilken sannolikt utgjort en härdgrop, daterades till 1260-970 f Kr (Ua-41221). Längs den här delen av schaktet kunde ett tilltagande raseringslager observeras i schaktprofilens översta nivå vilket successivt ersatte det tidigare, kulturblandade sandlagret.

125-147 meter

En kraftig syllstensgrund (A5) framkom vid 125 m. Syllstenarna kunde följas i 2,5 m och den omgivande jorden innehöll mycket tegel och bruk. Söder om syllstensgrunden var det översta kulturlagret uppblandat med omfattande raseringsmassor. Under nedgrävningen för syllstenarna blev det understa gråa, leriga kulturlagret mörkare (L8 övergick i L19).

I det understa kulturlagret fanns strimor med kol, vid 131 m, vilka dateras till bronsålder 1440-1270 f Kr (Ua-41222) och kan ha utgjort en härd (A6). Strax efter dessa kolstrimor framkom, mellan 134 och 138 m, diffusa nedgrävningar (A7-A9) i undergrunden innehållandes sot och kol. Kol från en av dessa nedgrävningar daterades till 1130-910 f Kr (Ua-41223). Nedgrävningarna var rundade till utseendet och bör ha utgjort någon form av härdgropar.

Efter 138 m ersattes det på undergrunden liggande kulturlagret av ett raseringslager (L21). Detta raseringslager skiljde sig från det överliggande (L20) genom att vara gråare och lerigare. Mellan 145 och 147 m var profilen störd av en nedgrävning för vatten och avlopp.

147-178 meter

Längs den här sträckan avtog inslaget av raseringsmassor i kulturlagren och i undergrunden fanns några markanta nedgrävningar. Dessa nedgrävningar hade en fyllning som överensstämmer med det ovan liggande kulturlagret och i flera av groparna fanns kalksten. En större nedgrävning (A10) vid 163 m innehöll, vad som tolkas som, rester efter en stenskodd stolpe. En multnad stock stack ut ur profilen och denna var omgärdad av stenar i varierande storlek.

Kulturlagren blev allt mer innehållslösa ju längre söderut schaktet sträckte sig och behöll den sammansättningen ända ner till korsningen med Klosterledsgatan. På grund av sträng kyla och snö kunde inte profilritningen fullföljas hela vägen ner till korsningen.

Folkhögskolan

Schaktet grävdes från baksidan av Folkhögskolan och rakt österut, efter ca 18 m vek schaktet av norrut och fortsatte i ca 42 m fram till Jungfrustigen.

Cirka 4,2 m ut från Folkhögskolans fasad påträffades en rad med stenar (A11) på ca 0,6 m djup (figur 11). Stenarna var i storleken 0,25-0,50 m i diameter. Direkt innanför stenraden fanns en nedgrävning med avfall som gick ner i undergrunden.

Vid 8,8 m framkom murat tegel (A12) ca 0,4 m under dagens marknivå. Endast fyra tegelstenar kunde konstateras sitta samman med bruk. Ett raseringslager innehållandes mycket tegel och bruk låg på samma nivå utmed schaktets första 10 m.

En större stenkonstruktion (A13) fanns nedgrävd mellan 11,8 och 14,6 m (figur 12). En mängd stenar, inklusive kalkstenar, i storleken 0,2-0,8 m var placerade i ett mer än 0,8 m djupt dike. I plan tycktes stenkonstruktionen utgöra ett hörn och skulle i sådana fall utgöra det sydöstra hörnet på en kraftig grundmur.

Schaktets nordliga sträckning var till stor del stört av en äldre nedgrävning för avlopp och det arkeologiska förundersökningsschaktet från 1987, som korsade sträckan. De sista 15 m innan Jungfrustigen var orörda och där framkom ett odlingslager som låg direkt under grästorven och fortsatte till ett djup av ca 1,0 m.

Hospitalsmuseet

Från entrén till Hospitalsmuseet och rakt norrut till Jungfrustigen drogs ett ca 20 m långt schakt. Den första metern av schaktet var störd av en nedgrävning för vattenledningen till vilken den nu aktuella anslutningen skulle ske. Det gamla vattenledningsschaktet hade grävt sönder ett bränt trägolv (A14) vilket påträffades ca 0,45-0,70 m under markytan. Trägolvet låg i anslutning till en stenläggning som också var brandpåverkad.

Vid 4,7 m framkom resterna efter en grundmur (A15) bestående av stenar och murbruk samt lite tegel. Muren var delvis söndergrävd av en äldre avloppsledning som gick diagonalt över schaktet. Muren avslutades i norr av en ansamling bruk vid 7 m. Någon tydlig nedgrävning för muren kunde inte urskiljas men fynd av fajans och kritpipa bland stenarna tyder på en datering till 1700-tal.

Figur 11, överst. Schaktet i Lastköpingsgatan slutade i korsningen med Klosterledsgatan. På grund av snö och kyla kunde inte den sista delen av schaktet dokumenteras i profil, foto mot sydöst. Foto Mats Magnusson.

Figur 12, nederst t v. Stenraden A11 i bildens övre del och strax där under den stenfyllda toppen på en anfallsgröp. Foto Mats Magnusson.

Figur 13, nederst t h. Stenkonstruktionen A13, mot öster. Foto Mats Magnusson.

Under golv och mur påträffades två diken (A16-A17) ca 1,20 m under markytan. Dikena var nedgrävda i undergrunden och det ena löpte tvärs över schaktet i öst-västlig riktning medan det andra gick diagonalt i nordöst-sydvästlig riktning, för att vid schaktväggen vika av västerut. Det diagonala diket hade kolstrimor utmed sidorna, i övrigt bestod fyllningen i båda dikena av ljusgrå lera.

Mellan 7,4 och 10,8 m var schaktet stört av nedgrävningar för en avloppsbrunn och flera avloppsledningar. Vid 11,2 m framkom ett raseringslager (A18), bestående av stenar i storleken 0,15-0,80 m i diameter, vilket anslöt till vad som tycktes vara en stenläggning vid 13 m. Raseringslagret och stenläggningen låg på ett djup av 0,4-0,8 m under markytan och innehöll en hel del keramik av typerna yngre rödgods, fajans och porslin.

På ca 1,10 m djup påträffades en nedgrävning (A19) i undergrunden. Nedgrävningen var rund i formen och framkom vid 11 m. Vid 16 m anslöt schaktet till det befintliga vattenledningsschaktet i Jungfrustigen.

Sammanfattande tolkning

Lastköpingsgatan

Vätterns översvämningsslager kunde följas till 69 m i schaktet, vilket innebär ca 200 meter söder om dagens strandkant. Under dessa lager av lera och sand framkom, vid 21 m, något som tolkas som en härd från stenåldern (A1). Det som var bevarat av härden låg direkt på den naturliga undergrunden. Den här delen av Vättern beräknas ha haft en relativt liten strandlinjeförskjutning sedan omkring 7000 f Kr vilket kan bekräftas av härdens datering till 4040-3800 f Kr.

Härden/härdgroparna från bronsåldern (A4, A6-A9) som påträffades låg alla längre ifrån dagens strandlinje än härden från stenåldern. Detta kan tyda på att Vätterns vattennivå under en period varit högre eller att området närmast strandlinjen regelbundet översvämmats och därför inte lämpat sig för mer varaktiga aktiviteter. Ett annat alternativ är att bronsåldersaktivitet pågick på översvämningsslagren och att detta inte framkom vid den här undersökningen.

Syllstensgrunden (A2) som påträffades vid 38 m låg längs en bredare sträcka av Lastköpingsgatan och strax norr om platsen bildas en knyck då ett hus sticker ut från kyrkogårdsmuren. På den historiska kartan från 1705 över Vadstena ser Lastköpingsgatan ut som idag medan det på kartan från 1642 ser ut som om knycken på kyrkogårdsmuren börjar längre söderut (se fig 6). Detta skulle kunna tyda på att det legat fler byggnader längs den västra sidan av kyrkogårdsmuren utmed den här sträckan under 1600-talet. Syllstensgrunden kan hur som helst dateras till tiden före 1700-talet.

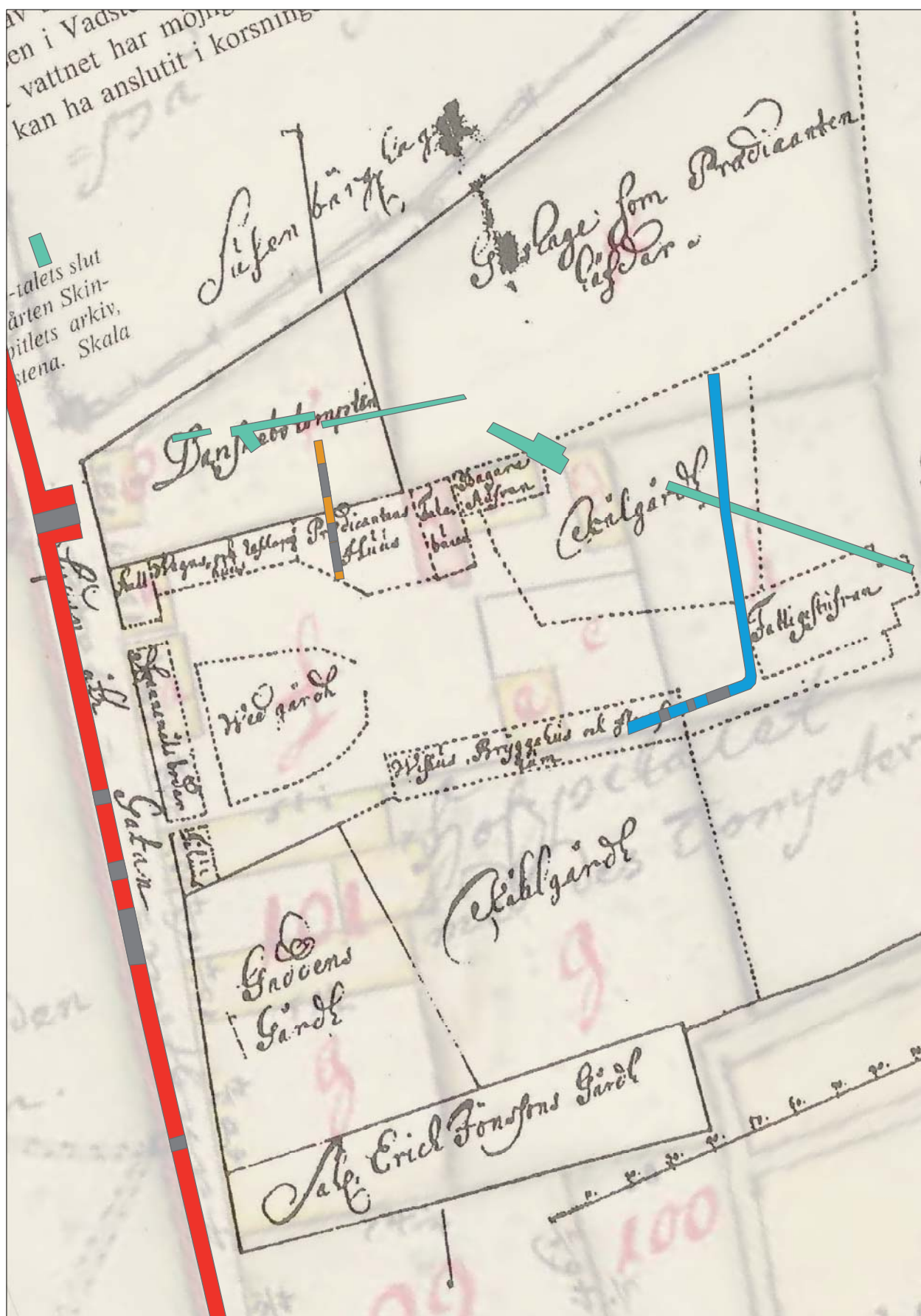
Figur 14. Spadtag och nedgrävningar syntes tydligt mot den beigea undergrunden, mot väster. Foto Mats Magnusson.

Det dike (A3) som korsade schaktet vid ca 78-80 m låg som en direkt förlängning av den norra kyrkogårdsmuren som går i västsydväst - östnordöstlig riktning. Diket innehöll i sin fyllning stenar, tegel, trä och kalksten. Diket skulle kunna ha utgjort ett gränsdike som fyllts med diverse rester från byggandet av kyrkogårdsmuren eller från någon renovering av denna. Vid den arkeologiska undersökningen 1987 konstaterades att muren som löper utmed Lastköpingsgatan byggts på en nivå ca 0,7 m under dagens marknivå och daterades till som äldst 1500-talets början. Diket är grävt från en nivå som ligger ca 0,9 m under dagens marknivå vilket tyder på att det föregått muren, även om den här södra mursträckningen skulle vara något äldre än vad den är längre norrut.

De spadtag och andra markarbeten som tydligast syntes vid 84-104 m visade att området använts för trädgårdsodling före anläggandet av den äldsta gatunivån. Detta faktum styrker teorin om att den nuvarande Lastköpingsgatan anlagts under mitten på 1400-talet. Trädgårdsodlingen skulle kunna ha tillhört tiden före klostrets uppkomst men ligger då, avståndsmässigt, ganska långt från palatsbyggnaden. Det är mer sannolikt att områdena

öster om den tidigare Lastköpingsgatan brukats för trädgårdsodling i samband med klostrets etablering på platsen. Efter flytten av byggnader, gata och mur kom denna verksamhet att utföras i nunnornas utvidgade trädgård norr om kyrkogården.

Den syllstensgrund (A5) som framkom vid 125 m är svårtolkad. Syllstensgrunden låg på en högre nivå än det lager som innehöll gatumark, vilket tyder på att byggnaden, tillhörig syllstensgrunden, byggts efter att den första gatan tillkommit på platsen. Även de fynd (BII:4) som påträffades bland syllstenarna tyder på en ganska sen datering av byggnaden, kanske så sen som 1600-tal. Frågan är då vad en syllstensrad gör inklämd mellan Lastköpingsgatan och kyrkogårdsmuren som har samma sträckning på kartan från 1642 som idag? En tolkning kan vara att detta var en byggnad som tillhört hospitalet och som antingen överbyggt vägen eller som varit en smal konstruktion utmed kyrkogårdsmuren. Enligt kartan från 1600-talets slut låg ett fähus på den östra sidan av Lastköpingsgatan och gatan tycks gå något mer österut än dagens gata, vilket skulle kunna ha givit lite mer utrymme för en byggnad längs muren.

Figur 15. De aktuella schakten och schakten från den arkeologiska undersökningen 1987. Inlagda på en rektifierad, odaterad karta från senare delen av 1600-talet ovanpå 1705 års karta. Rött: Lastköpingsgatan, Blått: Folkhögskolan, Orange: Hospitalmuseet och Grönt: Ljung 1987. Skala 1:750.

Folkhögskolan

Enligt en odaterad karta från sent 1600-tal (se Ljung 1988) har det på platsen för stenraden (A11) legat bl a ett vist- och bryggghus. Detta kan tolkas som att stenraden var en syllstensgrund till något av ovan nämnda hus eller till ett av de andra ”små hus” som nämns på platsen. Den keramik som påträffades i lagret runt stenraden var uteslutande yngre rödgods vilket ger dateringar till 1500-1700-talen. Intill stenraden framkom en avfallsgrop med stenar i toppen och som djupare ner uppvisade ett kompostliknande innehåll med mycket blandade djurben. Om stenraden är en grund till en byggnad så måste man anta att avfallsgropen ligger utanför byggnaden och att den därför orienterat sig åt västnordväst.

Resterna efter en murad tegelkonstruktion (A12), 4 m öster om stenraden, kan tolkas som antingen en byggnad i tegel eller som fundamentet till en eldstad/ugn. Det raseringslager, innehållande mycket tegel och bruk, som låg på samma nivå som tegelkonstruktionen överlagrar stenraden. Detta tyder på att de båda konstruktionerna ligger lite olika i tid.

I plan såg stenkonstruktionen (A13) ut som ett hörn på en grundmur, något som inte tydligt framgick i profil. Med tanke på storleken på grundmuren bör den ha tillhört en större byggnad där det sydöstra hörnet var synligt i schaktet. Byggnaden överensstämmer inte med någon av de byggnader som finns markerade på de historiska kartorna och har en lite annan orientering än det fattighus som legat några meter åt nordöst (enligt den odaterade kartan från slutet av 1600-talet).

Grundmuren överlagrades av ett ca 0,1 m tjockt raseringslager bestående av tegel. Detta raseringslager låg ca 0,15-0,20 m under det ovan nämnda raseringslagret i anslutning till A12 och de två lagren skiljs åt av ett matjordslager. I de övre delarna av grundmuren påträffades murbruk, djurben och keramik av typen BII:4. Grundmuren har grävt igenom ett grått, lerigt kulturlager (L7), ett lager som stenraden (A11) också ligger ovanpå. Grundmuren ligger något öster om de vist-, brygg- och småhus som omnämns på kartan från slutet av 1600-talet men kan kanske ändå knytas till dessa byggnader och därmed till tiden innan år 1700.

Hospitalsmuseet

Läget för det påträffade, brända, trägolvet (A14) stämmer överens med vad som på den odaterade kartan från 1600-talets slut benämns ”Predikantens huus”. Den anslutande stenläggningen tolkas som antingen en äldre golvnivå eller som ett golv i t ex ett kök. Huset har brunnit ner vilket både det brända trä- och stengolvet samt förslaggade material vittnade om. Övriga fynd som gjordes i samband med golvet styrker att det verkligen handlar om en byggnad från 1600-talet.

Figur 16, ovan. Schaktet utanför entrén till Hospitalsmuseet. Foto Mats Magnusson, mot SSV.

Figur 17, nedan. Bränt trägolv och stenläggning A14. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Figur 18. Avfallsgropen A19. Foto Mats Magnusson.

Grundmurens (A15) ursprungliga utbredning kunde inte riktigt återskapas utifrån de skadade rester som påträffades i schaktet. Den totalt uppmätta bredden (minst 2,3 m) överstiger avsevärt vad som kan anses vara rimligt som bredd. Muren kan därför ha löpt snett över schaktet men det kunde alltså inte konstateras utifrån lämningarna.

De två diken (A16-A17) fyllning av vattenavsatt ljusgrå lera tyder på att de utgör någon form av dräneringsdiken och/eller gränsdiken kopplade till jordbruk eller trädgårdsodling. Det norra diket hade strimor av kol som löpte utmed dikets kanter och en datering av detta kol gav perioden 1210-970 f Kr (Ua-42290). De hårdgropar från bronsåldern som påträffades i Lastköpingsgatan tyder på viss bronsåldersaktivitet i området vilket kan ha medfört att kol från denna tid hamnat i diken.

Det raseringslager och den möjliga stenbeläggning (A18) som framkom vid 11,2 m ligger på en tomt som enligt den odaterade 1600-talskartan benämns "Danskebo tompten". Denna tomt är, på 1705 års karta, bebyggd utmed Lastköpingsgatan men inte i övrigt. De nu påträffade lämningarna efter en riven byggnad är sannolikt inte äldre än 1800-tal, vilket fynd av porslin och buteljglas talar för samt det ringa djup allt framkom på. Eventuellt kan en större sten ha utgjort en syllsten i byggnadskonstruktionen.

Den runda nedgrävning (A19) som framkom i undergrunden vid 11 m har sannolikt utgjort en avfallsgrop.

Gropens innehåll bestod av brun jord, djurben och enstaka tegelflisor (se bilaga med den makroskopiska analysen).

Fynd

Totalt är 54 fyndposter registrerade för de två arkeologiska förundersökningarna. Fyndmaterialet utmed Lastköpingsgatan var mycket sparsamt. Enstaka djurben fanns utspridda längs hela gatusträckningen medan keramiken framför allt var koncentrerad till syllstensgrunden A5. En bit CI-gods påträffades i den övre delen av gatunivån vid 101 m, men ett enda fynd av äldre stengods går tyvärr inte att använda för att datera gatunivån.

En förhållandevis stor mängd keramik tillvaratogs utmed de första 18 m i schaktet bakom Folkhögskolan. Keramiken består av yngre rödgods och fajans vilket grovt daterar de byggnader som påträffades där till perioden 1500-1700.

För en mer ingående genomgång av det benmaterial som påträffades, utmed Lastköpingsgatan och bakom Folkhögskolan, hänvisas till den bifogade osteologiska rapporten.

I det schakt som grävdes mellan Hospitalsmuseet och Jungfrustigen påträffades ett blandat material av keramik, glas, metall, slagg och ben. Fynden kan grovt dateras till perioden 1500-1800.

Referenser

- Andersson, I. 1972. *Vadstena gård och kloster. I & II*. Kungliga Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Uppsala.
- Feldt, A-C. 1994. *Lastköpingsgatan/Kv Birgitta 6*. Vadstena stad. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Feldt, A-C. 2009. *Spår av murar i kv Lekbrodern? Kv Lekbrodern 1 och Jungfrustigen*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum, rapport 2009:4. Linköping.
- Fritz, B. 2000a. Det medeltida Vadstena. I: *600 år i Vadstena. Vadstena stads historia från äldsta tider till år 2000*. Red Göran Söderström. Västervik.
- Fritz, B. 2000b. Kungars, biskopars, riddares och andra stormäns gårdar. I: *600 år i Vadstena. Vadstena stads historia från äldsta tider till år 2000*. Red Göran Söderström. Västervik.
- Hasselmo, M. 1982. *Vadstena*. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Rapport. Medeltidsstaden 36. Stockholm.
- Karlsson, E. 2008. *Gravar på Galgebergsgärdet*. Kv Cisterne 6, Vadstena stad och kommun. Östergötlands länsmuseum, rapport 2008:105. Linköping.
- Kjellberg, C-M. 1917. *Vadstena i forntid och nutid*. Linköping.
- Ljung, J-Å. 1988. *Arkeologi i Vadstena. Kvarteret Birgitta och Lastköpingsgatan*. Undersökning 1987. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer, rapport UV 1988:2. Stockholm.
- Lundberg, A. (i manus). *Kyrkorna kring Rödtorneret i Vadstena*. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Stibeus, S. 2000. Vadstena före staden. I: *600 år i Vadstena. Vadstena stads historia från äldsta tider till år 2000*. Red Göran Söderström. Västervik.
- Söderström, G. 2000. Borgarhus, stadsplan och offentliga byggen under 1600-talet. I: *600 år i Vadstena. Vadstenas historia från äldsta tid till år 2000*. Red Göran Söderström. Västervik.
- Tagesson, G. 1988. *Antikvarisk kontroll och dokumentation. Kv Birgitta*. Vadstena, Östergötland. Östergötlands länsmuseum, rapport. Linköping.
- Stadsarkeologiskt register, SR.
- Lantmäterimyndigheternas kartarkiv, LMM. Akt: 05-vad-135. *Stadsplan 1914*.
- Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS. Akt D121-1:4. *Stadsplan 1705*.
- Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS. Akt D121-1:2. *Stadsplan 1642*.

Tekniska uppgifter

Gata/kvarter	Lastköpingsgatan och kv Maria 3
Stad och kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 21
Ekonomiska kartans blad	084 69 (8E 6j Vadstena)
Koordinater	X6481257, Y1446780
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-1941-10, 431-2873-11
Länsstyrelsens handläggare	Malin Backman
Länsstyrelsens beslut	2010-05-24, 2011-05-12
ÖLM dnr	284/10, 241/11
ÖLM projektnr	531125, 531255
Uppdragsgivare	Motala Kommun
Kostnadsansvarig	Motala Kommun
Projektledare	Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2010-10-11--2011-05-19
Totalt undersöktes	Ca 350 löpmeter
Fynd	ÖLM C4544 och C4581
Foto	Digitala
Analys	¹⁴ C: Ua-41220, 41221, 41222, 41223 och 42290 Makroskopisk analys Osteologisk analys
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2011:83 © Östergötlands museum

Bilaga 1. Osteologisk analys - Petter Nyberg

LEGEND TILL BENLISTA

Kontext	Från vilken kontext kommer fragmenten.
Art	Första kolumnen anger på svenska från vilken art, grupp av arter, familj eller klass fragmenten kommer ifrån. Andra kolumnen anger på latin från vilken art, grupp av arter, familj eller klass fragmenten kommer ifrån.
Element	Första kolumnen anger på svenska till vilket benslag fragmenten tillhör. Andra kolumnen anger på latin till vilket benslag fragmenten tillhör.
Frag.grad	Fragmenteringsgrad. Intakt innebär att benelementet är helt och inga delar saknas. Komplet innebär att benelementet är trasigt, men att samtliga delar finns kvar. Defekt innebär att en mindre del av benelementet saknas. Fragment innebär att det endast är en mindre del av benelementet.
Elementdel	Vilken del av benet tillhör fragmentet. Vad gäller rörben har dessa kodats med en siffra mellan 1 och 6, enligt följande: 1. Proximal epifys, 2. Proximal del av diafys, 3. Supraproximal del av diafys, 4. Supradistal del av diafys, 5. Distal del av diafys, 6. Distal epifys.
Sida	Från vilken sida kommer skelettelementet från. Dx står för höger, sin för vänster. N/A står för <i>Not applicable</i> eller inte tillämpligt. I kolumnen för Sida används termen för opariga ben.
Brända	Är benet bränt anges benets färg i denna kolumn. Färgen vänster om snedstreck anger fragmentets färg på utsidan, den angivna färgen till höger om snedstreck anger färgen inuti fragmentet.
Obrända	Är benet obränt anges benets färg på utsidan i denna kolumn.
Mått	Här anges de mått som tagits på benet.
Kön	Bedömd könstillhörighet.
Ålder	I denna kolumn anges bedömd dödsålder.
Mod	Modifierade fragment, t ex avsågade, med huggmärken, snittspår etc. Även tafonomiska processer markeras här.
Pat	Patologi, fragment med spår efter sjukdom eller trauma.
NISP	<i>Number of Identified Specimens</i> är antalet identifierade skelettfragment.
MNE	<i>Minimum Number of Elements</i> eller mab som det kallas på svenska är minsta antalet skelettelement. De feta siffrorna i kolumnen indikerar de ben som använts vid uträknandet av MNE.
MNI	<i>Minimum Number of Individuals</i> eller mind som det kallas på svenska är minsta antalet individer. De feta siffrorna i kolumnen indikerar de ben som använts vid uträknandet av MNI.
Vikt	Skelettfragmentens vikt i gram.

Kontext	Art	Art	Element	Element	Frag.grad	Elementdel	Sida	Brända	Obrända	
C4544:20	Svin	Sus scrofa	Skenben	Tibia	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	Sin			
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Överkäke	Maxilla	Fragment		Dx		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Ländkota	Vertebrae lumbalis	Fragment		N/A		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Ländkota	Vertebrae lumbalis	Fragment		N/A		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Överarmsben	Humerus	Fragment	6	Dx		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Strålben + armbågsben	Radius et ulna	Fragment	3	Dx		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Skenben	Tibia	Fragment		Sin		Gulbrun	
C4544:21	Nötkreatur	Bos taurus	Mellanhandsben III-IV	Metacarpus III-IV	Intakt	1, 2, 3, 4, 5	Sin		Gulbrun	
C4544:21	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Långa rörben	Ossa longa	Fragment				Gulbrun	
C4544:21	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Långa/korta rörben	Ossa longa/ brevia	Fragment				Gulbrun	
C4544:21	Får	Ovis aries	Mellanhandsben III-IV	Metacarpus III-IV	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	Sin		Gulbrun	
TOTALT (C4544:20-21)	TOTALT	TOTALT	TOTALT	TOTALT						
TOTALT (C4544:20-21)	Bos taurus	Nötkreatur	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:20-21)	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:20-21)	Får	Ovis aries	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:20-21)	Svin	Sus scrofa	Totalt	Totalt						

	Mått (mm)	Kön	Ålder	Mod	Pat	NISP	MNE	MNI	Vikt	Kommentarer
	Bd: 23,55		≥2 år			1	1	1	19,6	Epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgifter från Silver (1969).
			2 år			1	1	1	98,2	Överkäksdel med M3, M2, M1, P4. M3 håller på att bryta fram. M3 bryter fram vid 2 års ålder (Silver 1969). Slitage enligt Grant (1982): M3 = E, M2 = c, M1 = g. Slitagepoäng: 23 vilket indikerar en ålder mellan 1 ½ - 2 ½ år.
			≤9 år			1	1	1	17,1	Metafysyta cranialt på kotkroppen. Åldersuppgift från Schmid (1971).
						1	1	1	26,4	
	Bd: 64,57		≥2 år			1	1	1	31,3	Epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgifter från Silver (1969).
						1	1	1	45,2	
						1	1	1	88,1	
	Bp: 45,30		≤2 ½ år			1	1	1	81,0	Metafysyta distalt. Åldersuppgift från Silver (1969).
						2	1	1	37,7	
						2	1	1	5,5	
	GL: 121,47 Bp: 20,45 Bd: 23,14		≥1 ½ år			1	1	1	19,0	Epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgifter från Silver (1969). Mankhöjd: 71,3 cm (Teichert 1975).
						13	9	3	469,1	
						7	7	1	387,3	
						4	-	-	43,2	
						1	1	1	19,0	
						1	1	1	19,6	

Kontext	Art	Art	Element	Element	Frag.grad	Elementdel	Sida	Brända	Obrända	
C4544:22	Nötkreatur	Bos taurus	Mellanfotsben III-IV	Metatarsus III-IV	Fragment	1, 2, 3	Dx		Gråbrun	
C4544:22	Får	Ovis aries	Strålben	Radius	Fragment	1, 2, 3	Dx		Gråbrun	
C4544:23	Nötkreatur	Bos taurus	Strålben	Radius	Fragment				Brun	
C4544:23	Nötkreatur	Bos taurus	2:a falangen (bakben)	Phalanx 2 post	Intakt				Mörkbrun	
C4544:23	Får/get	Ovis aries/ Capra hircus	Mellanhands-/ mellanfotben III-IV (epifys)	Metapodia III-IV (epiphysis)	Fragment				Mörkbrun	
C4544:24	Nötkreatur	Bos taurus	Hälben	Bos taurus	Intakt		Dx		Gråbrun	
C4544:24	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Långa rörben	Ossa longa	Fragment				Gråbrun	
C4544:24	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Höftben	Os coxae	Fragment				Gråbrun	
C4544:24	Får/get	Ovis aries/ Capra hircus	Hjässben	Os parietale	Fragment		Dx		Gråbrun	
TOTALT (C4544:22-24)	TOTALT	TOTALT	TOTALT	TOTALT						
TOTALT (C4544:22-24)	Bos taurus	Nötkreatur	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:22-24)	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:22-24)	Får	Ovis aries	Totalt	Totalt						
TOTALT (C4544:22-24)	Får/get	Ovis aries/ Capra hircus	Totalt	Totalt						
TOTALT TOTALT	TOTALT	TOTALT	TOTALT	TOTALT						
TOTALT TOTALT	Bos taurus	Nötkreatur	Totalt	Totalt						
TOTALT TOTALT	Stor gräsätare	Bovidae/ Cervidae/ Equidae	Totalt	Totalt						
TOTALT TOTALT	Får	Ovis aries	Totalt	Totalt						
TOTALT TOTALT	Får/get	Ovis aries/ Capra hircus	Totalt	Totalt						
TOTALT TOTALT	Svin	Sus scrofa	Totalt	Totalt						

	Mått (mm)	Kön	Ålder	Mod	Pat	NISP	MNE	MNI	Vikt	Kommentarer
				X		1	1	1	53,1	Tafonomi: Slitage från sannolikt vatten.
	Bp: 29,55		≥10 mån			1	1	1	15,3	Proximal epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgift från Silver (1969).
						1	1	1	40,7	
	GL: 35,83 Bd: 21,80 SD: 21,26		≥1 ½ år			1	1	1	12,4	Epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgift från Silver (1969).
			≥3 år			1	1	1	1,4	Lös epifys. Åldersuppgift från Silver <(196) och gäller för får.
	GL: 126,07 GB: 40,34		≥3 år			1	1	1	72,8	Epifys fullständigt fusionerad. Åldersuppgift från Schmid (1971).
						2	1	1	11,7	
						1	1	1	18,3	
						1	1	1	7,2	
						10	8	2	232,9	
						4	4	1	179,0	
						3	1	-	30,0	
						1	1	1	15,3	
						2	2	-	8,6	
						23	17	5	702,0	
						11	11	2	566,3	
						7	1	-	73,2	
						2	2	2	34,3	
						2	2	-	8,6	
						1	1	1	19,6	

Makroskopisk analys av jordprover från en avfallsgrop nära Mårtens Skinnares hus i Vadstena. Teknisk rapport

Jens Heimdahl, UV Mitt 2011-08-09

Under en arkeologisk undersökning i Vadstena, nära Mårten Skinnares hus 2011, togs två jordprover för analys av makroskopiskt innehåll ur en nedgrävning som tolkades som en avfallsgrop. Proverna har analyserats under augusti 2011.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen. Proverna innehöll vardera torrvolymen om 1,5 liter jord. De preparerades genom upplösning och våtsiktning med 0,25 mm maskvidd. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes efter artefakter. Efter floteringen samlades proverna upp och förvarades i vatten till dess de analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7-100 gångers förstoring. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

Den provtagna gropfyllningen utgörs av en humös siltig lera med hög organisk halt som verkar ha definierats med skarpa kontakter till omgivande lager vilket visar att den postdepositionella bioturbationen är försumbar för denna analys. Materialet antas ligga *in situ* sedan lagrets tillkomst. Eventuell omlagring av material har således skett *innan* lagrets tillkomst. Undantaget är främst rotträdar som bedöms ha penetrerat lagret i efterhand.

Analysresultat

I bifogade tabell har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1-3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1-5 st) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar.

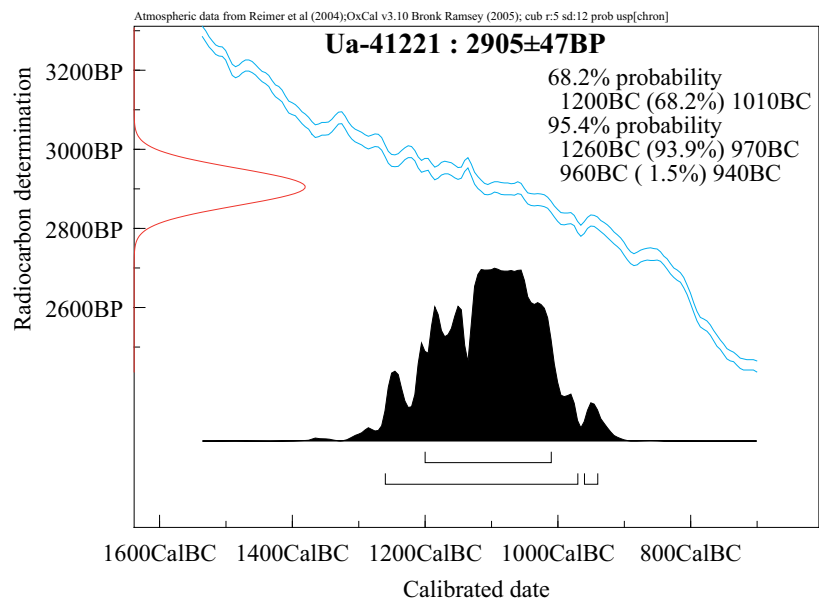
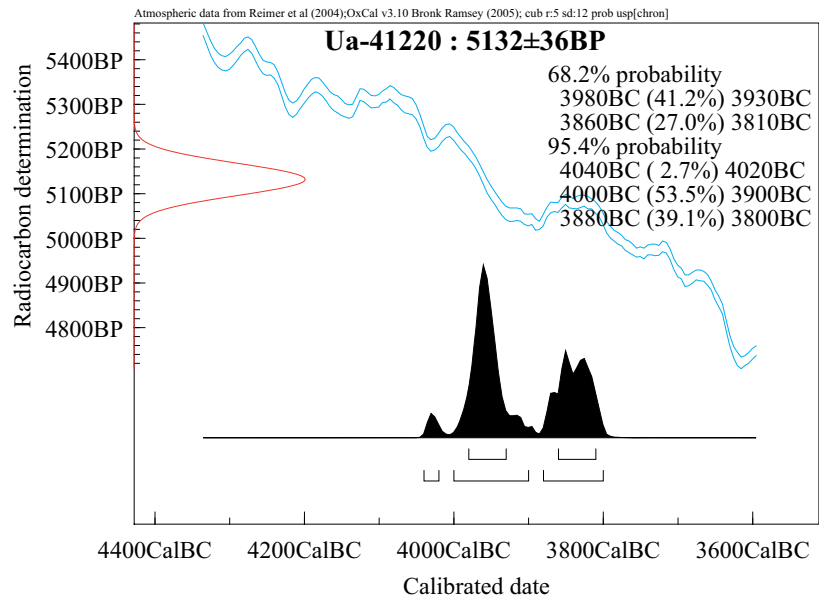
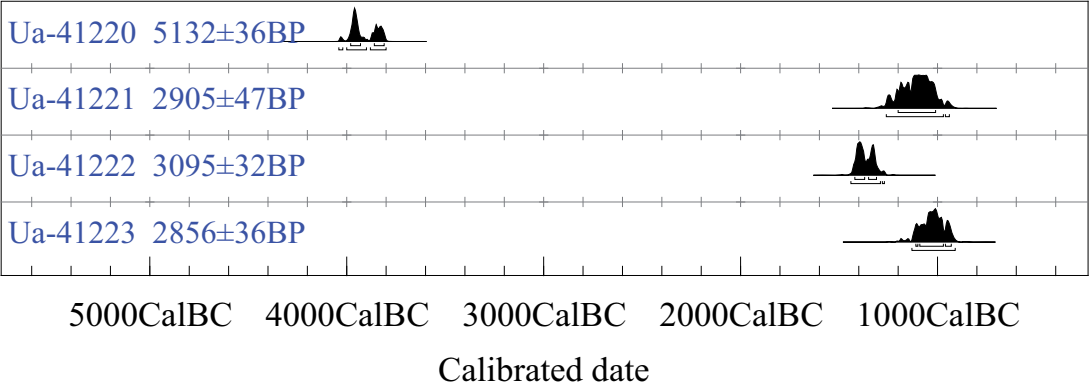
Tolkning

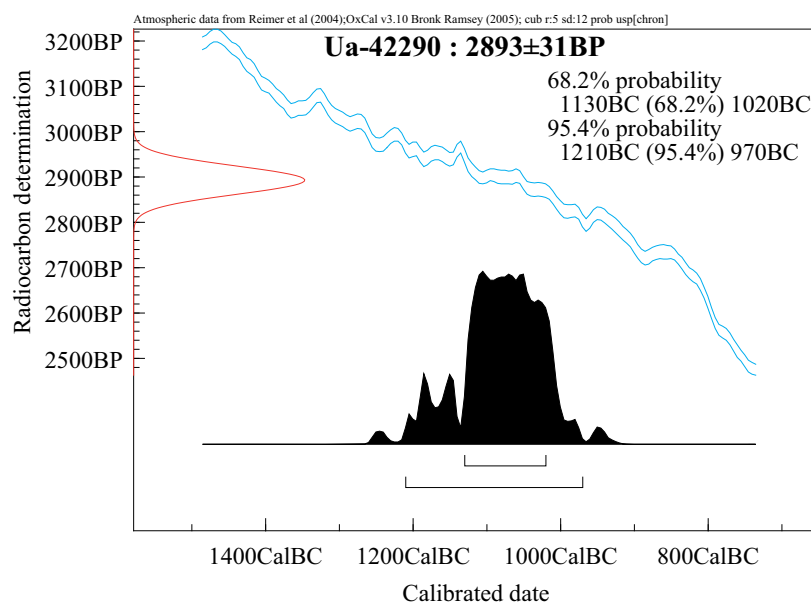
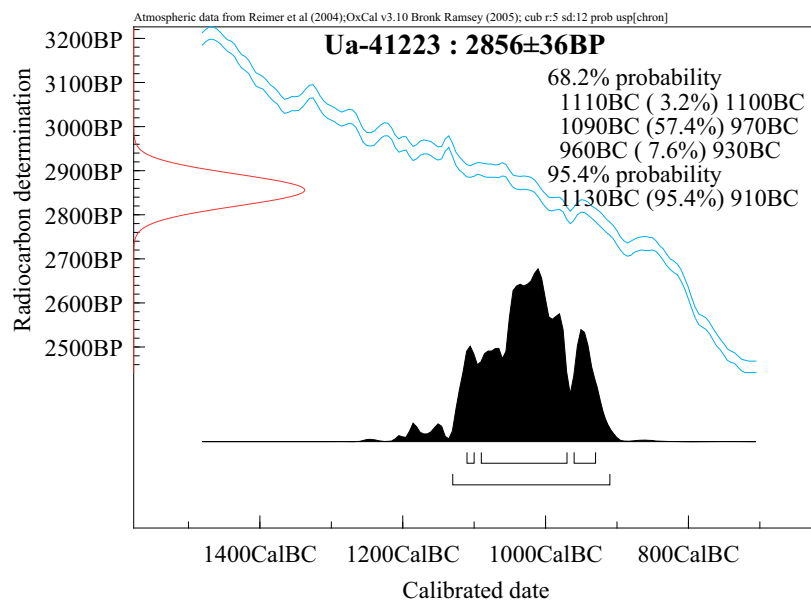
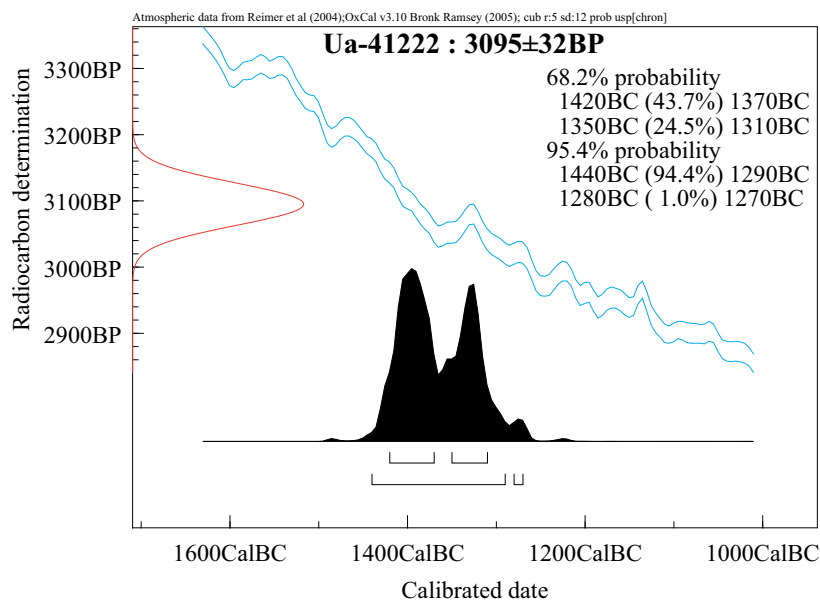
Innehållet i de två proverna är likartad och kan i analysen behandlas som ett prov. Materialet är delvis nedbrutet, men visst oförkolnat material finns kvar i form av träflis, ben, fjäll och en del fröer. Artsammansättningen visar att materialet tafonomiskt härrör från två huvudmiljöer: fuktängsmark (starr, och möjligen tiggarranunkel) och störd kulturmark (ogräs som svinmålla, jordrök och penningört). Växterna från fuktängsmiljön kan i detta sammanhang antas komma från kreatursdynga och visar därmed att gropen är placerad nära en stallmiljö, eller en miljö där djur rört sig. Ogräsen är typiska för de flesta boplatser-/urbana miljöer, men kan också känneteckna odlingsjord. Därtill finns inslag av köksavfall i form av ett förkolnat hjärtblad av ärt, som antagligen kan föras samman med resterna av ben-, fisk, och träkol. Bland fröerna hittades också ett fragment av en kålväxt som kan härröra från en odlad kulturväxt (t.ex. kål, raps, rova etc.), vilket skulle tyda på närhet till köksodling, men också kan komma från ett ogräs som t.ex. åkerkål.

Mårten Skinnarens hus, Vadstena			
Analys: Jens Heimdahl			
	Beskrivning/frågeställning	Avfallsgrop	Avfallsgrop
	Analyserad vol. 1	1,5	1,5
Förkolnat material	Träkol	••	••
Träd och buskar	Obränt träflis (& bark)	••	••
Örter och gräs	Tegel/rödgoods		•
Anemaliska matrester	Däggdjurs- och fågelben	•	••
	Svintand		•
	Fiskben och -fjäll	••	••
	Tot ident frukter & fröer		
Björk, ospec	<i>Betula</i> sp.		1
Kålväxt (ospec.)	<i>Brassica</i> sp.	1	
Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -type	2	5
Hundstarr-typ	<i>Carex nigra</i> -type		2
Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type	4	6
Jordrök	<i>Fumaria officinalis</i>	2	2
Ärt (förkolnad)	<i>Pisum cf. sativum</i> (charred)	1	
Tiggarranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>	1	
Penningört	<i>Thlaspi arvense</i>		1

Bilaga 3. Kalibrerade ¹⁴C-analyser

Atmospheric data from Reimer et al (2004);OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

Bilaga 4. Fyndlistor

Invnr	Fynd	Antal	Föremål	Typ	Material	Teknik	Längd	Bredd	Höjd	Diam	Vikt	
C4544	1	2	Kärl		BII:4	Drejat					34	
C4544	2	2	Kärl		BII:4	Drejat					44,7	
C4544	3	4	Kärl		BII:4	Drejat					35,8	
C4544	4	1	Kärl		BII:4	Drejat					3,3	
C4544	5	1	Kärl		CI	Drejat					15,8	
C4544	6	1	Krok		Järn	Smitt	56	31			20,1	
C4544	7	1	Ögla		Järn	Smitt	125				50,6	
C4544	8	1	Kniv		Järn	Smitt	180				46,1	
C4544	9	1	Trefotsställ		Järn	Gjutet	130			170	1937	
C4544	10	3	Spik		Järn	Slaget					34,5	
C4544	11	17	Kärl		BII:4	Drejat					280,8	
C4544	12	1	Kärl		BII:4	Drejat					120	
C4544	13	4	Kärl		BII:4	Drejat					49,2	
C4544	14	3	Kärl		BII:4	Drejat					29,5	
C4544	15	1	Glas	Fönsterglas	Glas						2,8	
C4544	16	2	Glas	Hushållsglas	Glas						19,1	
C4544	17	1	Tegel	Takpanna	Lera						194,2	
C4544	18	2	Slagg		Slagg						83,9	
C4544	19	2	Bruk		Bruk						108,2	
C4544	20	1	Ben	Animalie	Ben						19,6	
C4544	21	13	Ben	Animalie	Ben						460	
C4544	22	2	Ben	Animalie	Ben						68,4	
C4544	23	3	Ben	Animalie	Ben						54,7	
C4544	24	5	Ben	Animalie	Ben						110	

	Fragm	Anlnr	Lager	Anmärkning
	F	A5		I konstruktion vid 126 m. 2010-11-08. Två bitar med passform.
	F	A5		I konstruktion vid 126 m. 2010-11-08. Två bitar med passform.
	F	A5		I konstruktion vid 126 m. 2010-11-08.
	F			2010-11-11
	F			2010-11-04
	F	A5		Konstruktion vid 126 m. 2010-11-08
	F		L 20	Järnstav med mindre ögla i änden.
	F	Lösfynd		Knivblad med tånge. 2010-11-17
	F			Trefotställ i järn. 2011-01-14
	K	A11		Bakom Folkhögskolan. 2011-01-21
	F	A11		Bakom Folkhögskolan. 2011-01-21
	F			Fot till trefotsgryta. 2011-01-14 Omrörda lager.
	F			Omrörda lager. 2011-01-20 Intill Folkhögskolan, 0,6 m under mark.
	F	A13	L14	2011-01-24
	F		L4	2011-01-21
	F		L4	Omrörda lager. 2011-01-21. En bit från mörkgrön butelj och en bit från butelj i klarglas.
	F			2011-01-24.
	F	A11		2011-01-21.
	F	A13	L14	2011-01-24.
	F	A13	L14	2011-01-24.
	F	A11		2011-01-21.
	F	A5		2010-11-08.
	F		L 20	2010-11-11.
	F			2010-11-17.

Invnr	Fynd	Antal	Föremål	Typ	Material	Teknik	Längd	Bredd	Höjd	Diam	Vikt	
C4581	1	2	Ben	Animalie	Ben						78,8	
C4581	2	4	Tegel		Lera	Slaget					3,7	
C4581	3	2	Murbruk		Kalkbruk						6,1	
C4581	4	5	Ben	Animalie	Ben						49,7	
C4581	5	1	Oidentifierat								21,1	
C4581	6	1	Oidentifierat		BII:3						10	
C4581	7	1	Pipa	Kritpipa	Piplera	Pressat	40			7,5	3,1	
C4581	8	5	Glas	Fönsterglas	Glas	Bläst					7,3	
C4581	9	1	Kärl		D-gods	Pressat					2,2	
C4581	10	1	Kärl		CII:2	Drejat					2,2	
C4581	11	1	Oidentifierat								3,3	
C4581	12	1	Gångjärn		Järn	Smitt					87,7	
C4581	13	1	Oidentifierat		Järn	Smitt					11,1	
C4581	14	1	Oidentifierat		Järn	Smitt					154	
C4581	15	7	Ben	Animalie	Ben						71	
C4581	16	5	Spik		Järn	Smitt					39,2	
C4581	17	3	Glas	Flaska	Glas	Bläst					235	
C4581	18	8	Glas	Fönsterglas	Glas	Bläst					20	
C4581	19	2	Glas	Hushållsglas	Glas	Bläst					3,9	
C4581	20	7	Kärl		D-gods	Pressat					36,9	
C4581	21	4	Kärl	Fat	BII:4	Drejat					154	
C4581	22	1	Kärl		D-gods	Pressat					10,2	
C4581	23	1	Kärl			Drejat					5,8	
C4581	24	1	Kärl		CII:2	Drejat					6,5	
C4581	25	1	Oidentifierat								7,8	
C4581	26	2	Ben	Animalie	Ben						11,4	
C4581	27	3	Kärl		BII:4	Drejat					17	
C4581	28	8	Spik		Järn	Smitt					151	
C4581	29	4	Slagg		Slagg						56,9	
C4581	30	4	Slagg		Slagg						172	

	Fragm	Anlnr	Lager	Anmärkning
	F	Avfallsgrop		
	F	Avfallsgrop		
	F	Avfallsgrop		
	F	På muren		
	F	På muren		
	F	På muren		
	F	På muren		
	F	På muren		Ett fragment har kröjlad kant. Ett fragment har smältrand.
	F	På muren		Ett bukfragment av fat(?). Fajans.
	F	På muren		Ett bukfragment av krus(?).
	F	På muren		Harts?
	D	På muren		
	F	På muren		Fönsterhake?
	F	På muren		
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen.
	D	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen.
	F, 8	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Buk- och bottenfragment från minst tre flaskor. Två av fragmenten har passning.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Två bukfragment från flaska eller glas.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Mynnings-, buk- och bottenfragment av fat och/eller skål.
	F, 7	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Kant-, buk- och bottenfragment av fat. Tre kant- och bukfragment av rött gods med vitleredekor och klar glasyr på insidan, har passning. Två kant- och bukfragment av rött gods med vitleredekor och klar glasyr på insidan, stänk av klar glasyr på utsidan, har passning. Ett kantfragment av rött gods med vitleredekor och klar glasyr på insidan, stänk av klar glasyr på utsidan. Ett bottenfragment av rött gods med klar glasyr på insidan.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Mynnings-/bukfragment av kopp(?), av beige gods med beige glasyr på in- och utsidan.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Bukfragment(?), av vitt gods med vit insida och klarröd utsida.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Bukfragment samt del av hank av krus(?), av grått gods med brun glasyr på in- och utsida.
	F	A18		Byggnad närmast Jungfrustigen. Trekantig plåtbit av tenn(?), kraftigt anfrätt.
	F	A14		Byggnad med bränt trä-/stengolv, på och strax ovanför golvet.
	F	A14		Byggnad med bränt trä-/stengolv, på och strax ovanför golvet. Ett bukfragment, rött gods med grön glasyr på insidan och fläckvis grön glasyr på utsidan. Ett bukfragment, rött gods med klar glasyr på insidan, stänk av klar glasyr på utsidan. Ett bukfragment, mörkgrått gods med mörkgrön glasyr på insidan, stänk av glasyr på utsidan.
	D	A14		Byggnad med bränt trä-/stengolv, på och strax ovanför golvet. Samtliga spikar kraftigt korroderade p g a eldpåverkan.
	F	A14		Byggnad med bränt trä-/stengolv, på och strax ovanför golvet.
	F	A14		Byggnad med bränt trä-/stengolv, på och strax ovanför golvet. Ässjefodring! (Förglasad lera - en liten bit är av sand - den platta) Över 1000 grader!

Bilaga 5. Anläggningsbeskrivning

Lastköpingsgatan			
Nr	Typ	Datering	Profilnummer
1	Härd?	Stenålder	3
2	Syllstensgrund	Före 1700	4
3	Dike	Medeltid	8
4	Härdgrop	Bronsålder	11
5	Syllstensgrund	1600-tal?	12-13
6	Härd?	Bronsålder	13
7	Härdgrop	Bronsålder	13
8	Härdgrop	Bronsålder	13
9	Härdgrop	Bronsålder	13
10	Stolphål	Efterreformatörisk	16

Folkhögskolan.			
Nr	Typ	Datering	Profilnummer
11	Stenrad	1500-1700-tal	21
12	Tegelkonstruktion	1600-1700-tal	21
13	Grundmur	1600-tal?	22

Hospitalmuseet			
Nr	Typ	Datering	Profilnummer
14	Trägol, bränt	1600-tal	1-2
15	Grundmur	1600-1800-tal	2
16	Dike	Medeltid?	2
17	Dike	Medeltid?	2
18	Byggnad	1800-tal	2-3
19	Avfallsgrop	Medeltid?	-

Bilaga 6. Ritningar

Profil 0-81 m

- 1 Asfalt.
- 2 Bärager. Sand och grus.
- 3 Äldre bärager? Gråbrun sand och grus.
- 4 Gatunivå. Gråbrun sand med stenar, tegel och ben. Grusigare mot bottnen, delvis beige lera mot bottnen.
- 5 Beige lera med inslag av mindre stenar.
- 6 Mörkgrå lera.
- 7 Rödbrun sand, hårt packad?
- 8 Mörkgrå lera.
- 9 Undergrund. Beige lera med infiltration uppifrån.
- 10 Ljusbeige lerins.
- 11 Beige sandig lera. Flygsand? Med inslag av mörkgrå lera.
- 12 Grå lera med enstaka stenar.
- 13 Gatunivå. Beige-grå lera med stenar. Grusigt i toppen.
- 14 Bärager? Brunt sandigt lager med småsten.
- 15 Gul fin sand.
- 16 Gråbrun sand. Kompakt med tegel och stenar samt enstaka bruksklumpar.
- 17 Sandlins, gul.
- 18 Gråbrun sandig lera med stora stenar, tegel och bruk. Övergår till gatumark? Går i linje med utstickande husliv.
- 19 Gröngrå lera med en del småsten.
- 20 Gröngrått sandigt lager, blir lerigare mot söder.
- 21 Brungrå sand.
- 22 Svart soligt brandlager.
- 23 Rödbrun bränd sand.
- 24 Bärager. Grusigt, stengigt, grått, hårdpackat.
- 25 Svartgrå sand, grått i toppen, svartare mot bottnen. Enstaka mindre stenar.
- 26 Brandlager.
- 27 Majjord under kullensten.
- 28 Brun sand med kullenstensbeläggning.

Profil 81-178 m

- 1 Majjord under kullensten.
- 2 Brun sand med kullenstensbeläggning.
- 3 Ljus brun sand med inslag av tegelfragment och sten.
- 4 Brandlager.
- 5 Orange bränd sand.
- 6 Grått lerigt kulturlager.
- 7 Vitbeige sand.
- 8 Gatunivå. Småsten och grus, inslag av ben, bruk, tegel och trä.
- 9 Undergrund. Beige grå lera.
- 10 Ljusbeige sand.
- 11 Ljusgrå lera med småsten och bruk.
- 12 Gråsvart brandlager.
- 13 Gröngrå lera med bruk, tegelfragment och småsten.
- 14 Ljusgrå lera som skiftar till något mörkare mot bottnen. Diffus nedgrävning.
- 15 Hård ljusgrå lera (skiffrig).
- 16 Brunt humöst lager med sten, kalksten, tegel och bruk.
- 17 Beige och grå lera med fläckvis mörka inslag av lera. En del sten.
- 18 Mörkbrunt humöst lager. Innehåller trä, bruk, sten och ben. (Trähorisont).
- 19 Mörkgrått lerigt Kulturlager. Homogent.
- 20 Raseringslager med rester efter husgrund. Innehåller tegel, bruk, sten, ben och metall - blandat i brunt kulturlager.
- 21 Mörkgrå lerjord i basen. = L19 går över i ett raseringslager.
- 22 Beige sandlins. Nedgrävd elkabel som löper längs med schaktet.
- 23 Tum trähorisont.
- 24 Sot- och kollager.

Skala 1:30

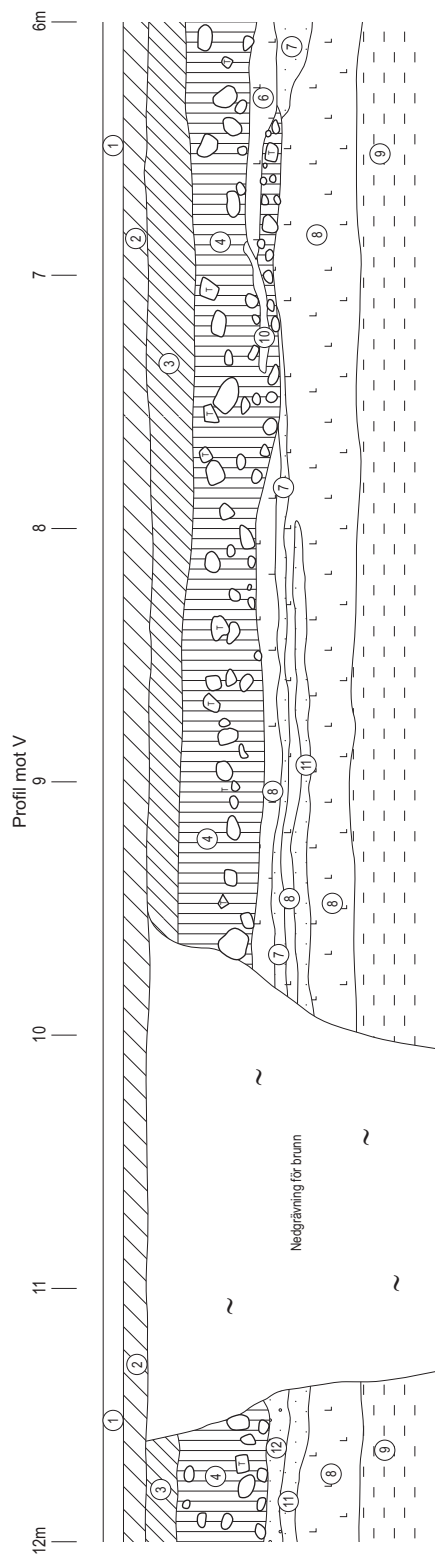
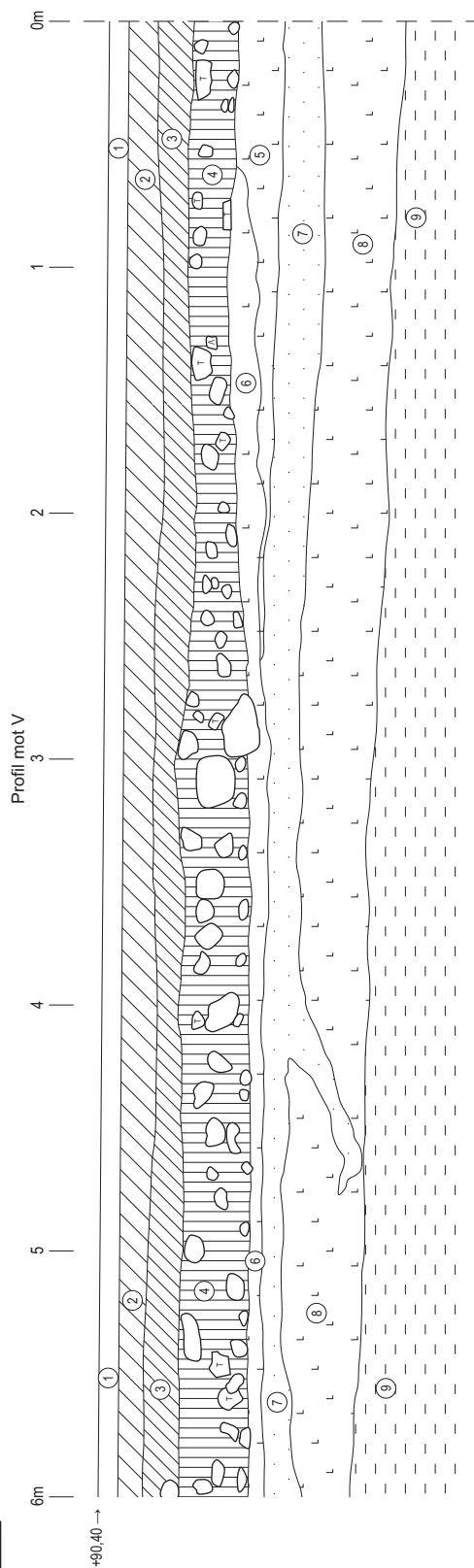
Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21

Lagerbeskrivningar

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

Profilirning 0-12 m

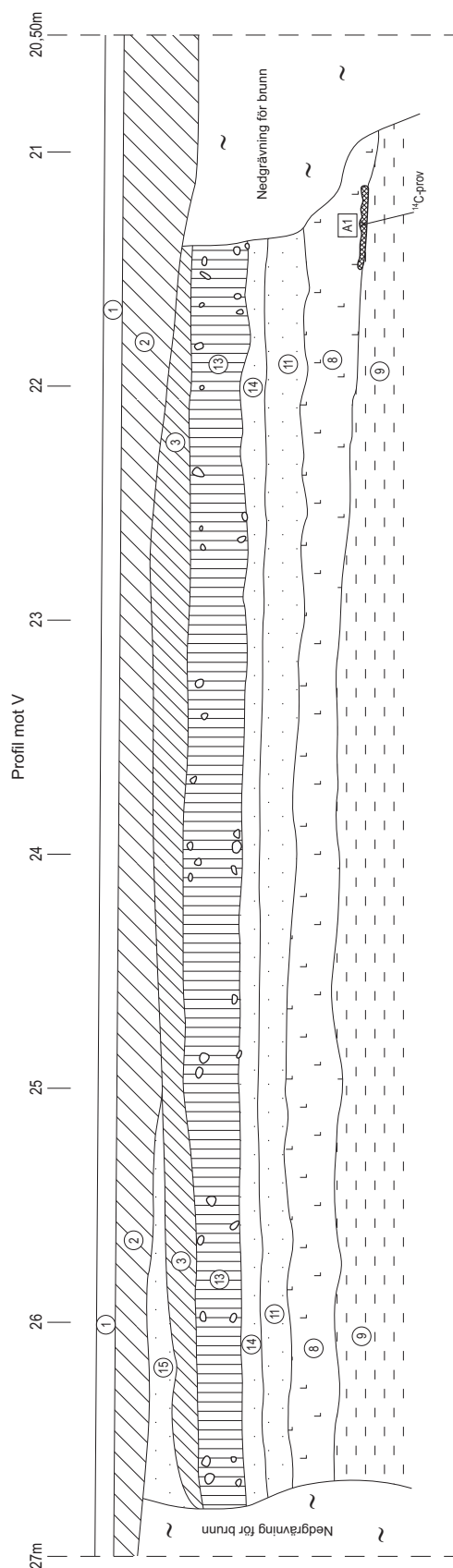
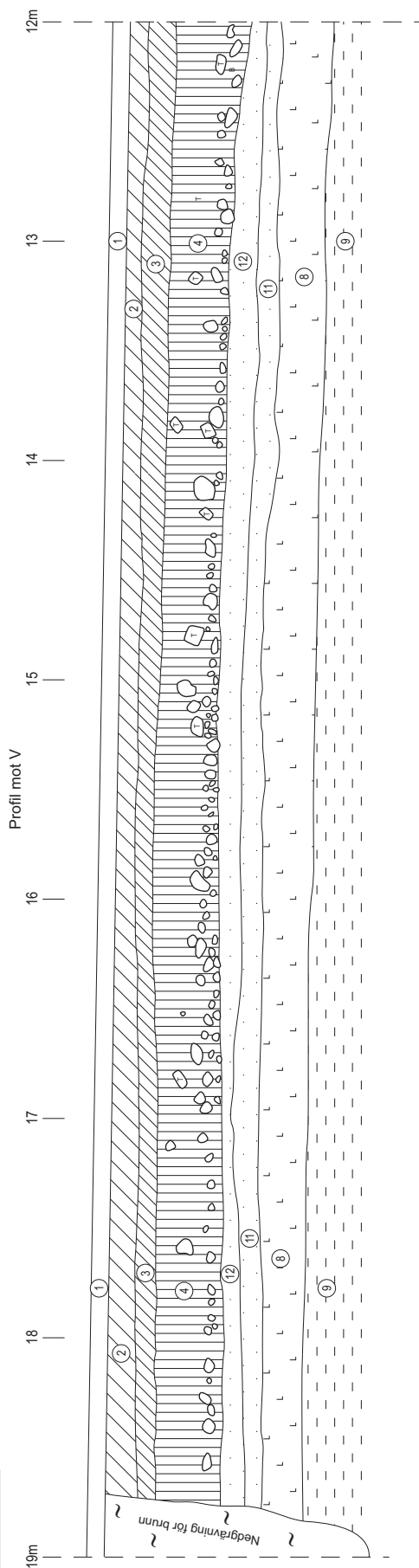
Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

Renrättning Lasse Norr

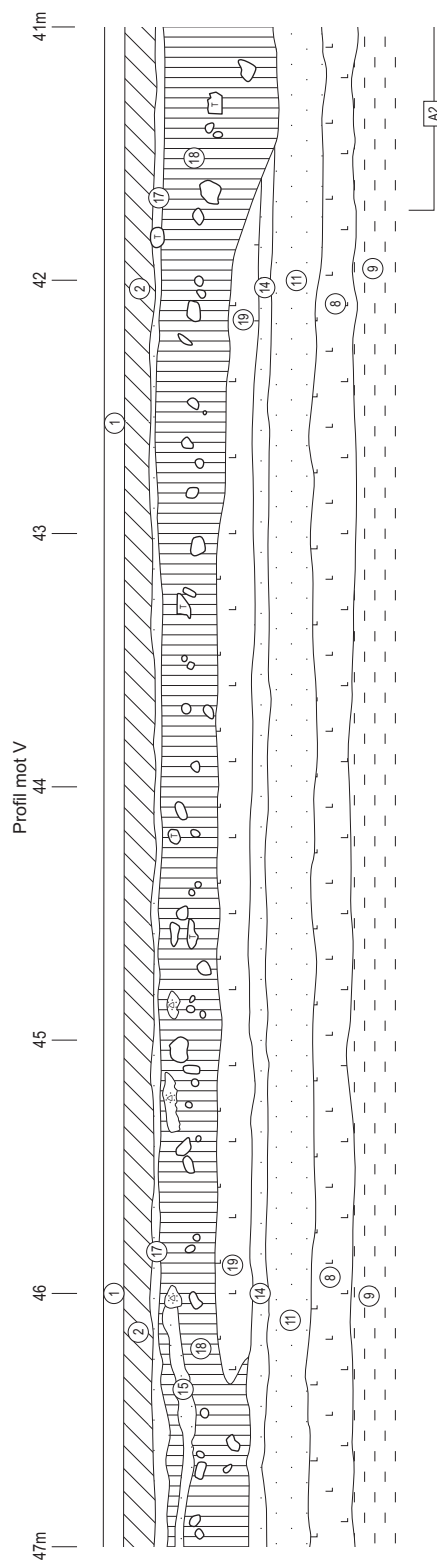
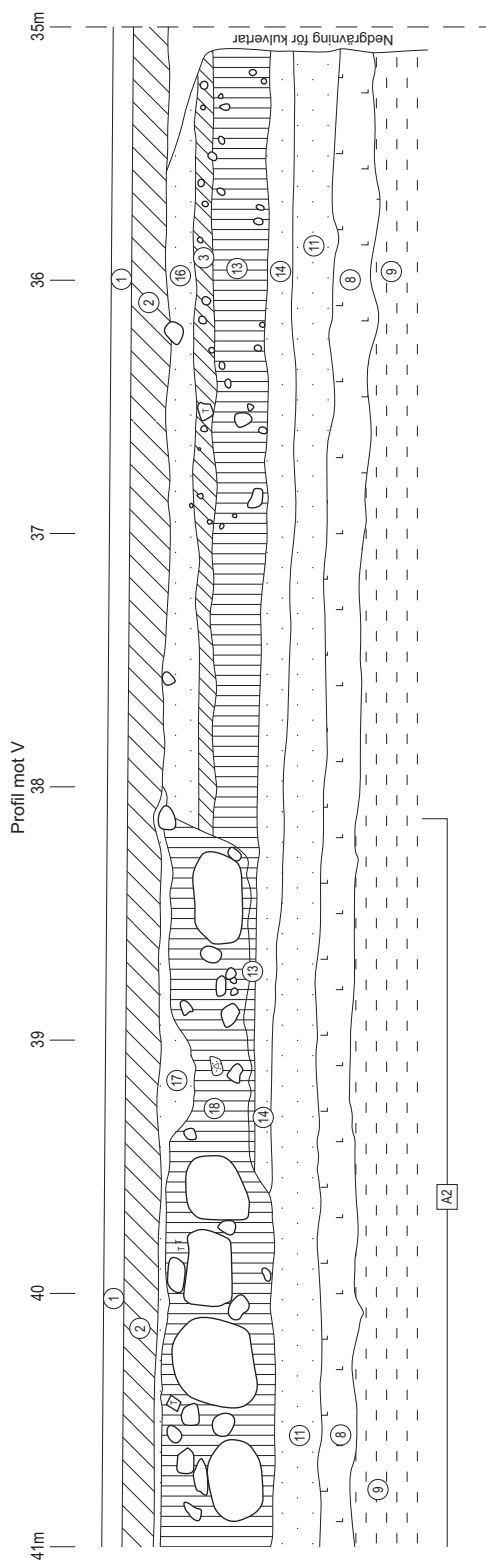
Dnr 284/10:3

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21
Profiltirning 12-27 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

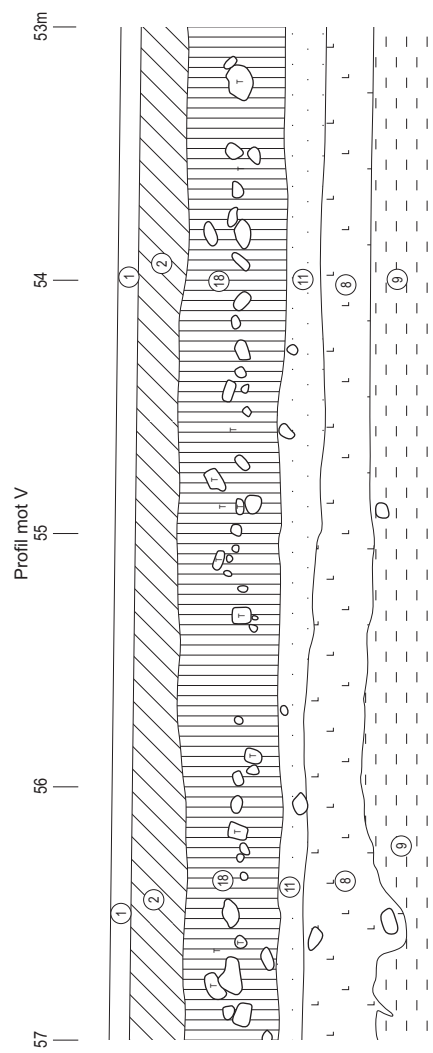
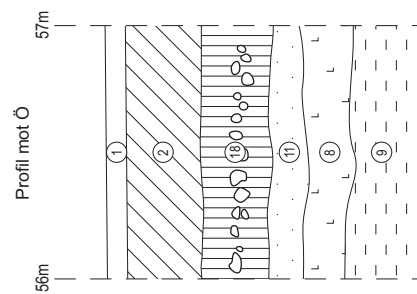
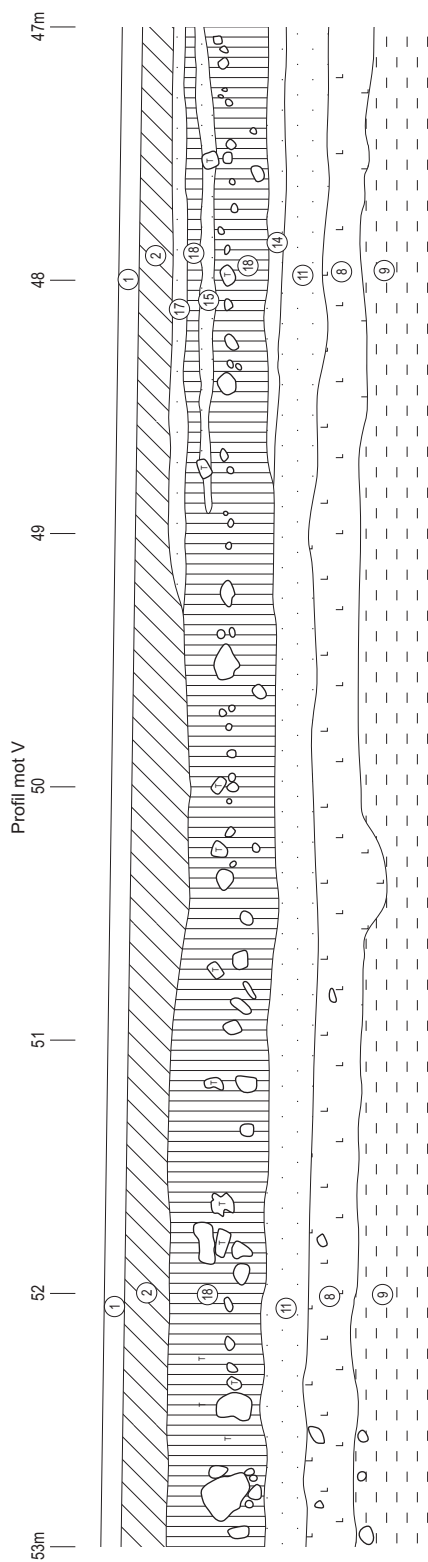
Profilritning 35-47 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

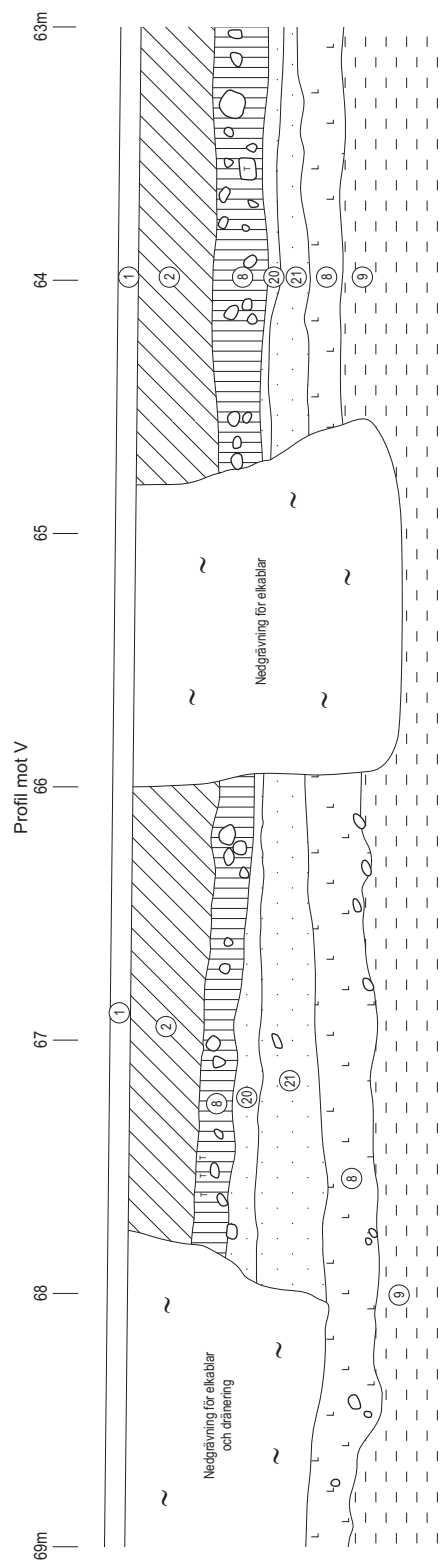
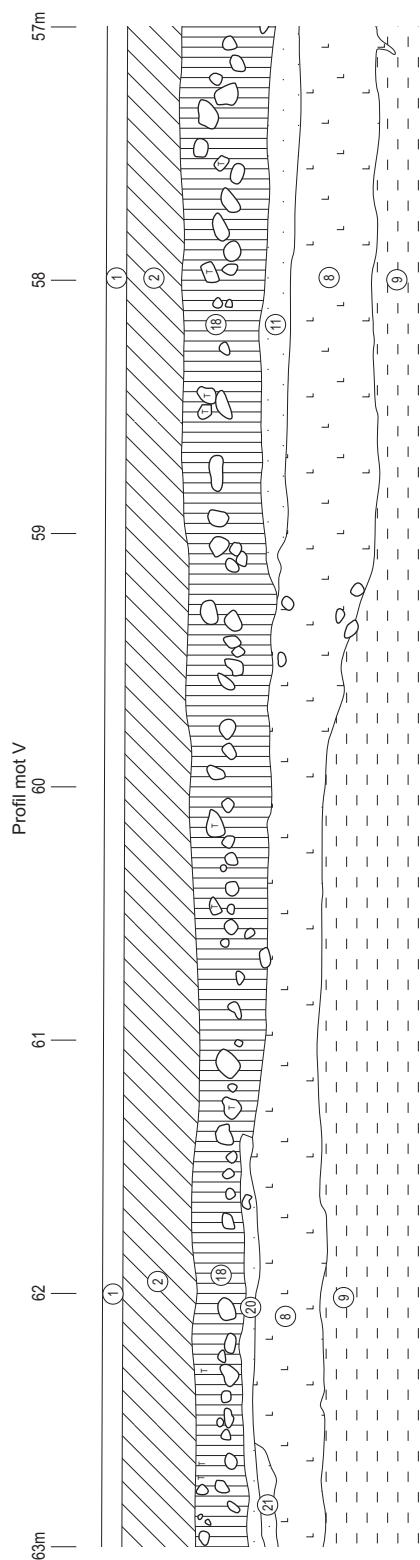
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
 Vadstena stad och kommun, Ög
 RAA 21
 Profilirning 47-57 m
 Skala 1:20
 Dnr 284/10
 Oktober 2010 Mats Magnusson
 Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

Profilritning 57-69 m

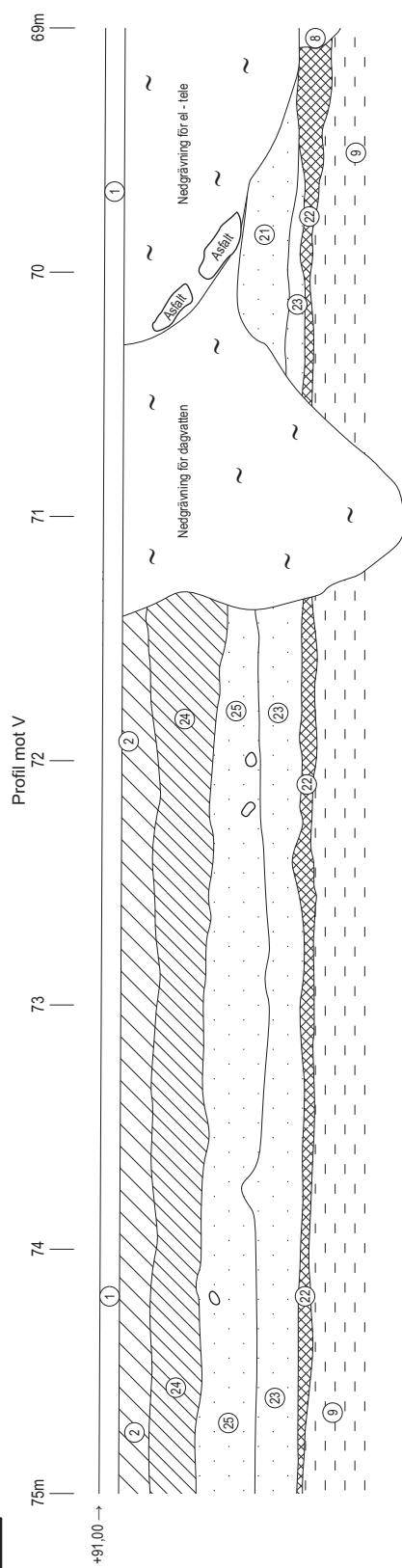
Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

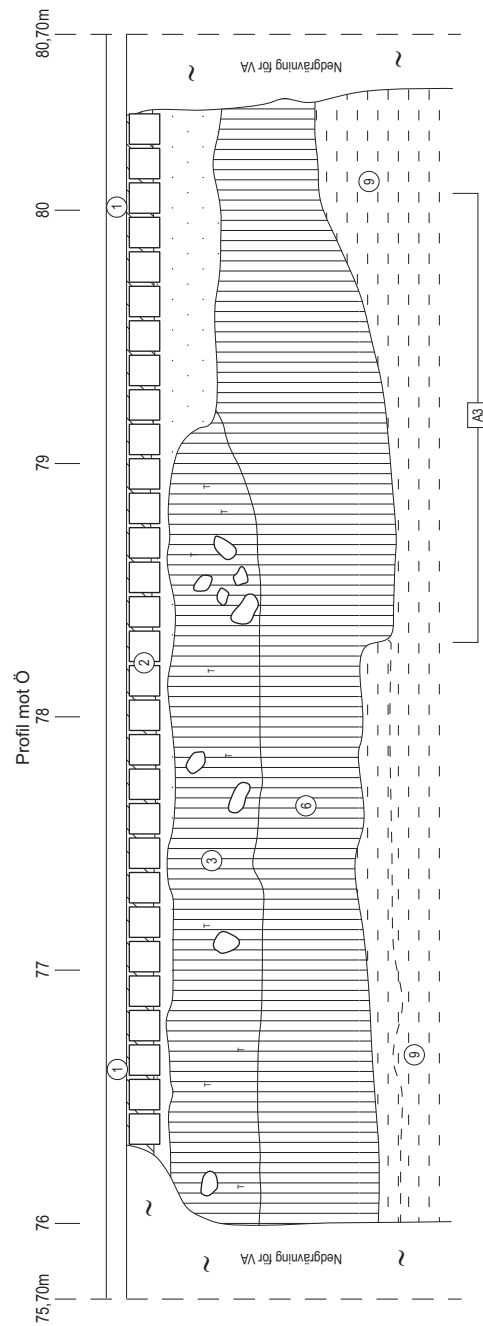
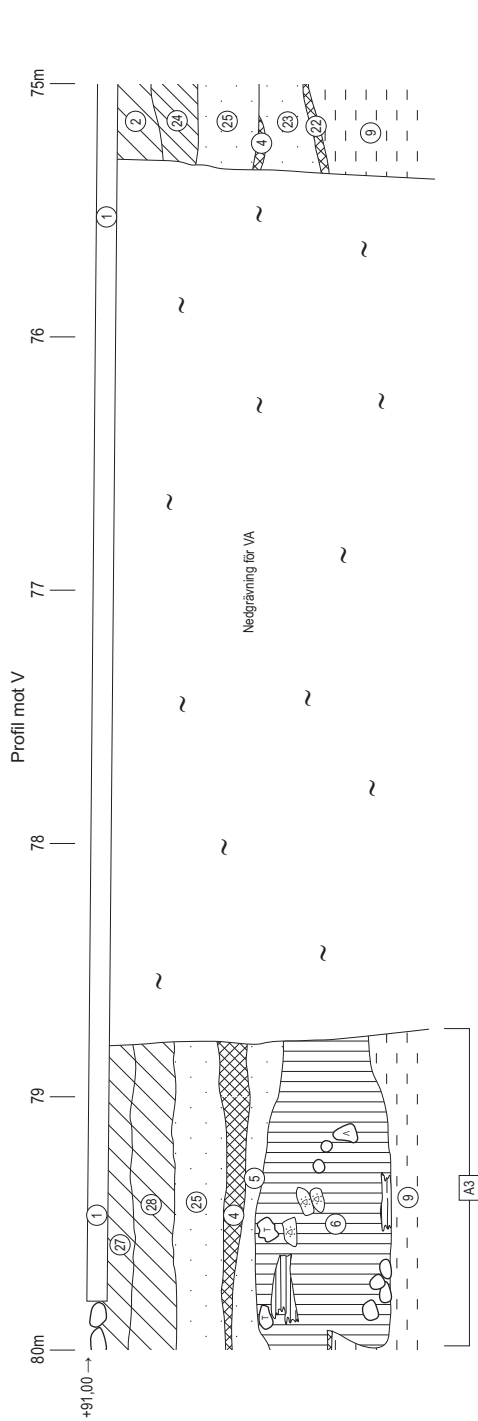
Dnr 284/10:7

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21
Profilirning 69-75 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

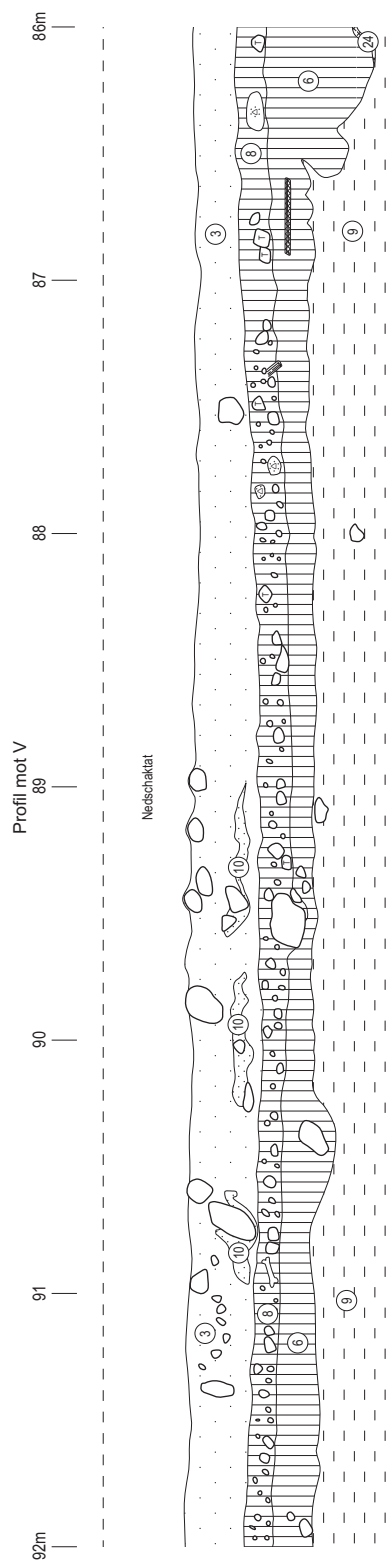
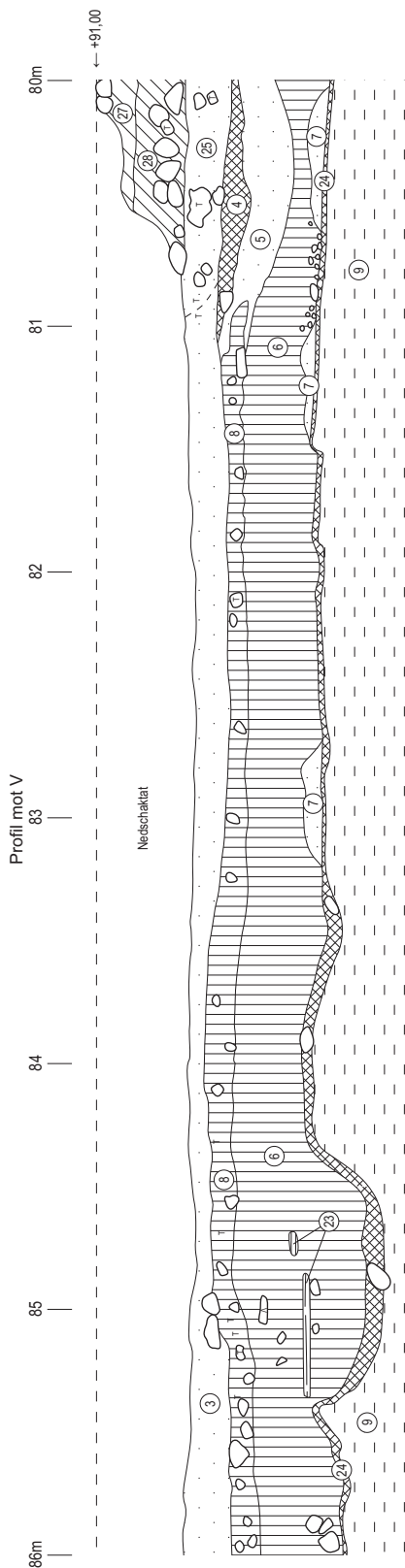
Profilritning 75-80 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

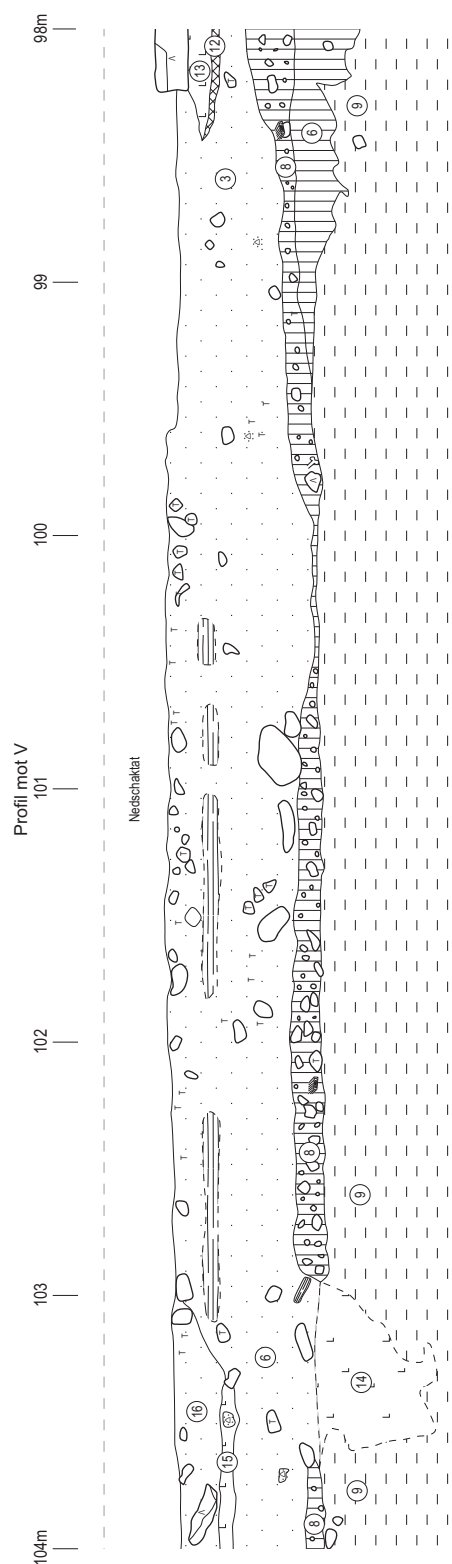
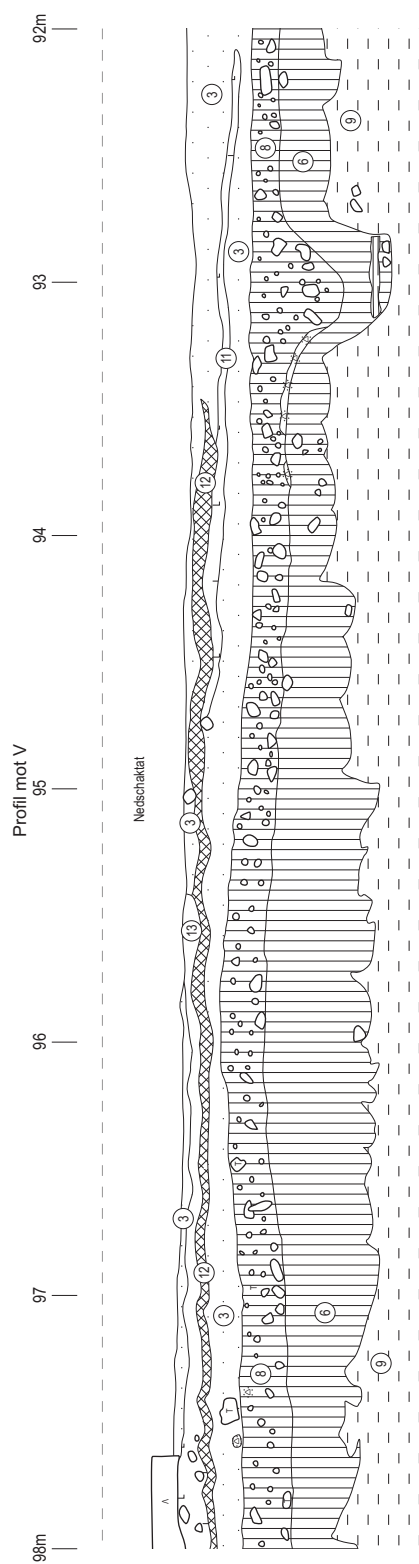
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
 Vadstena stad och kommun, Ög
 RAA 21
 Profilirning 80-92 m
 Skala 1:20
 Dnr 284/10
 Oktober 2010 Mats Magnusson
 Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

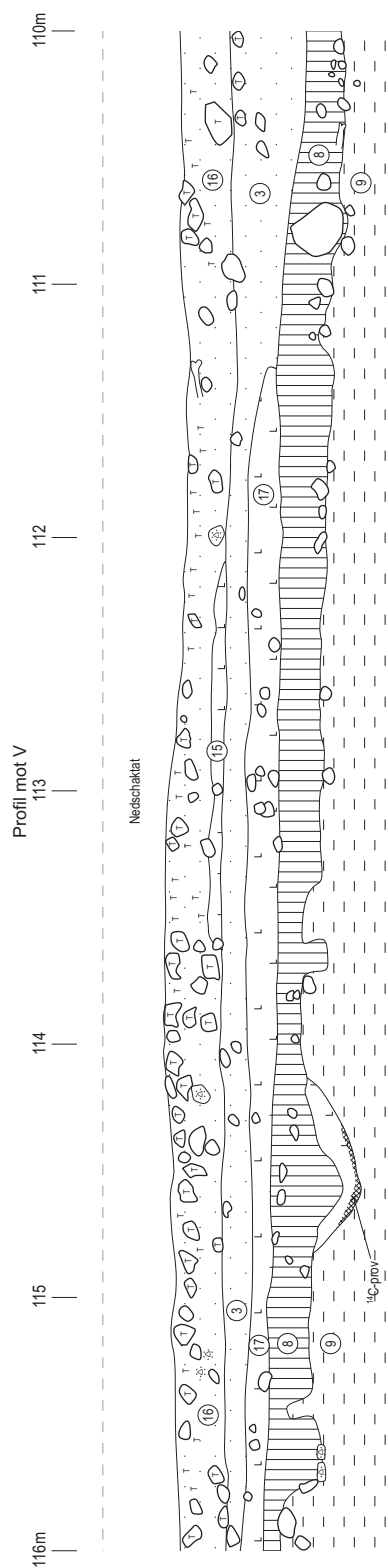
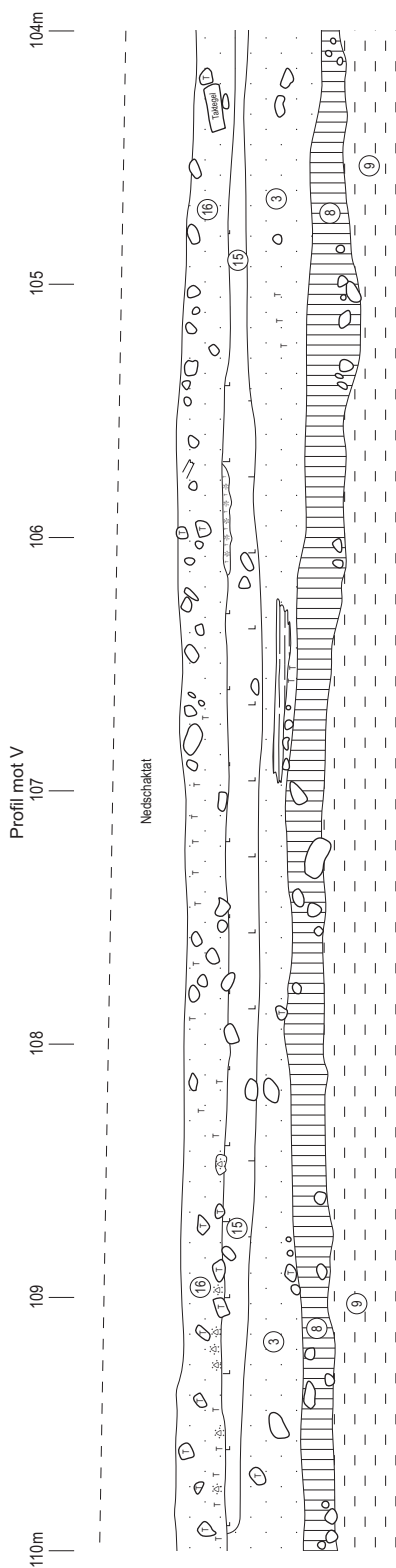
Vadstena stad och kommun, Ög
RAA 21

Profilirning 92-104 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

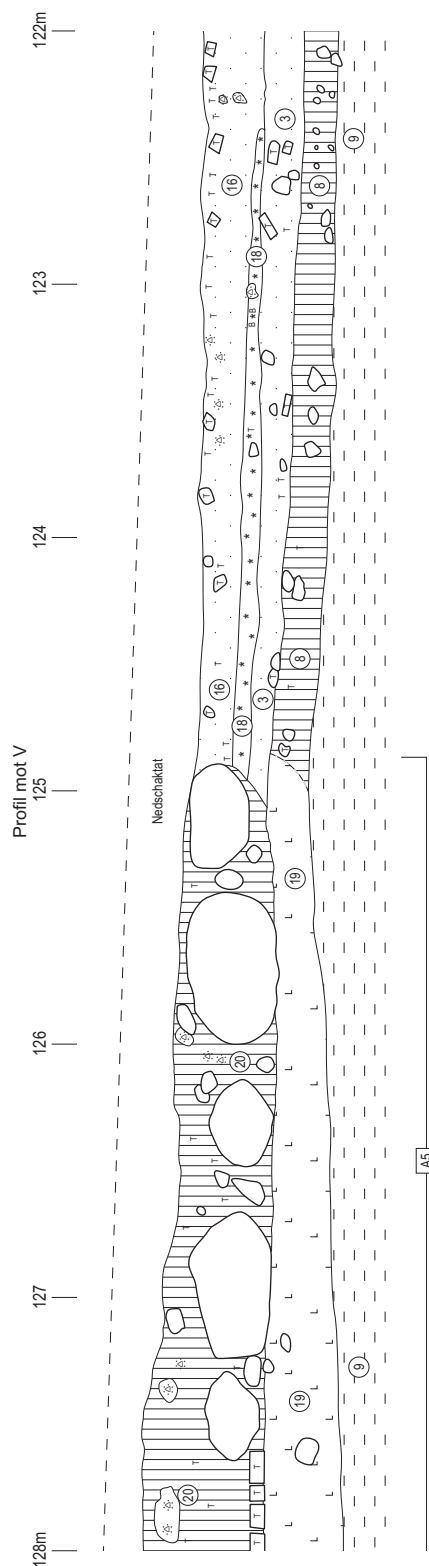
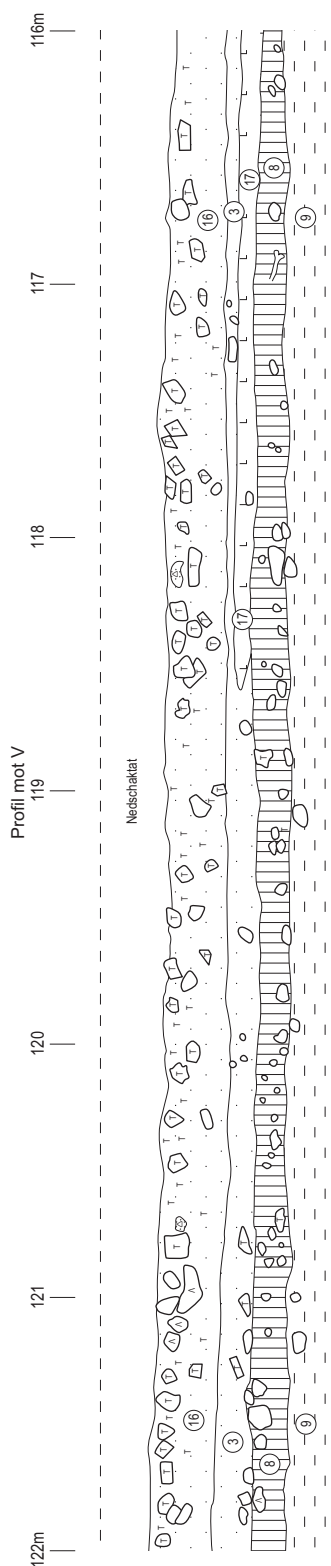

A4

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21
Profilirning 104-116 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

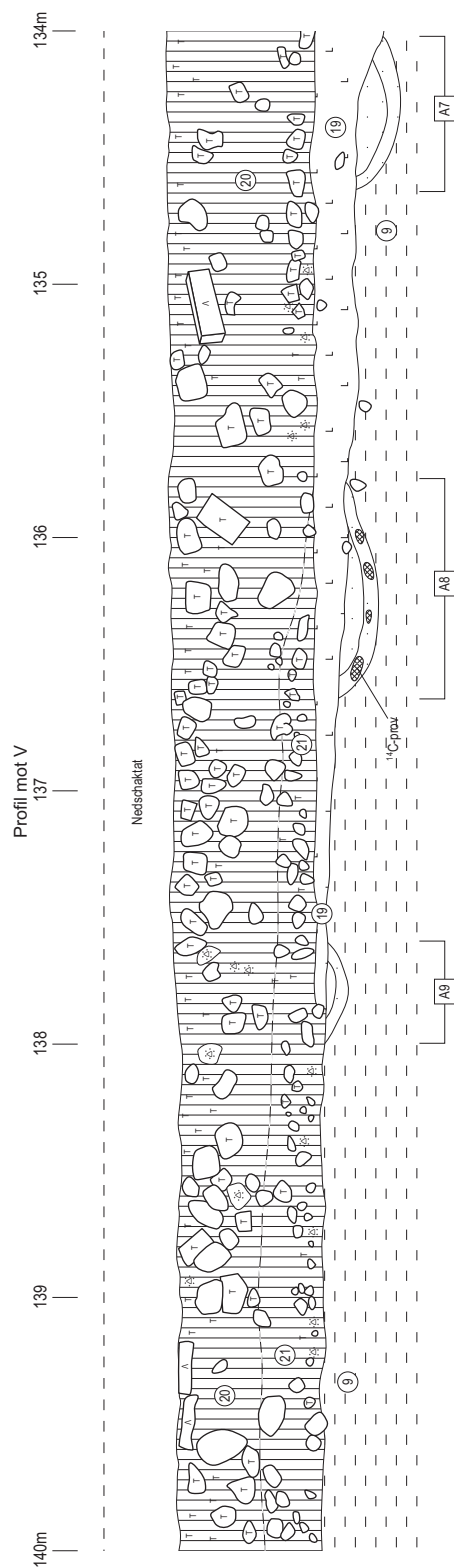
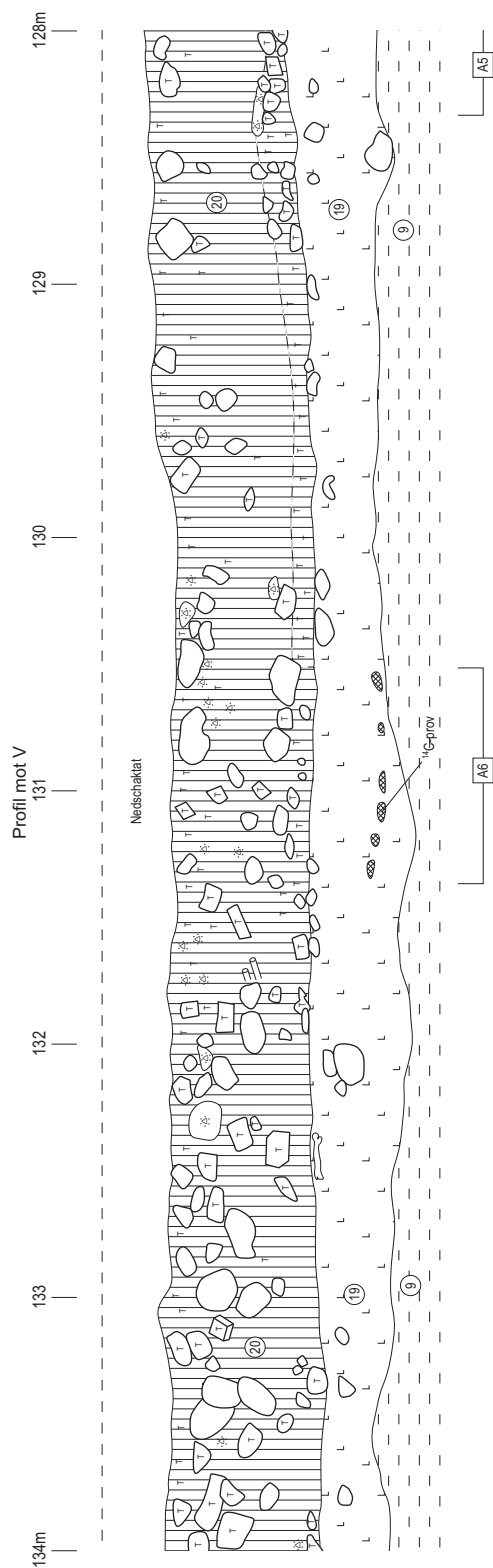
Profilritning 116-128 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21

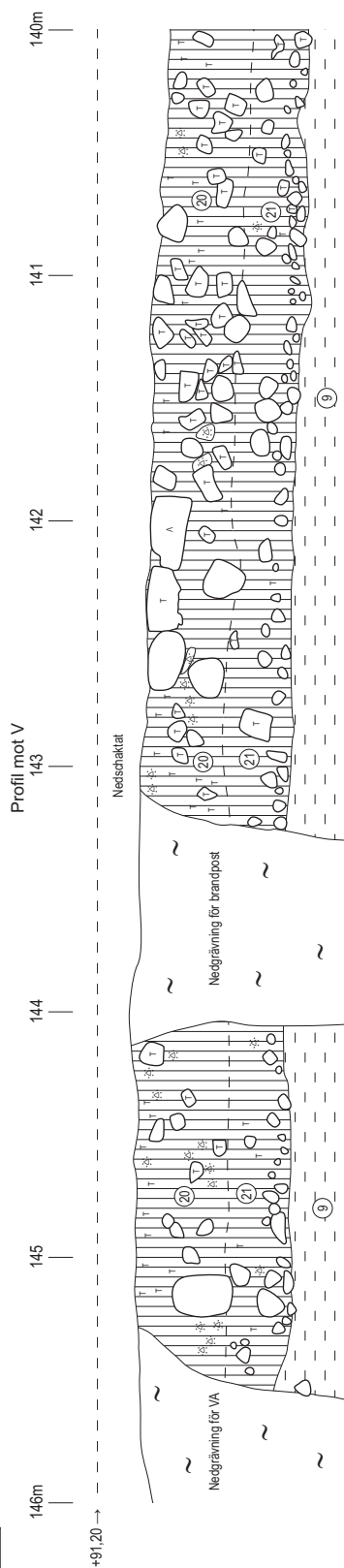
Profilirning 128-140 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

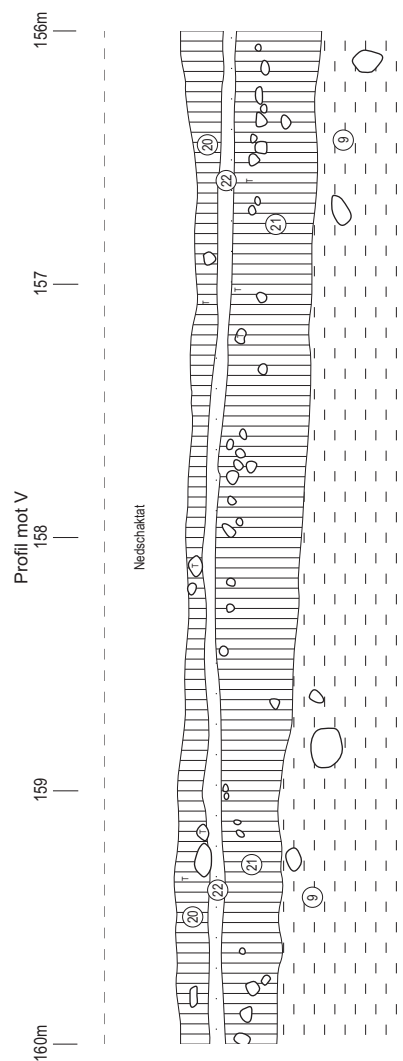
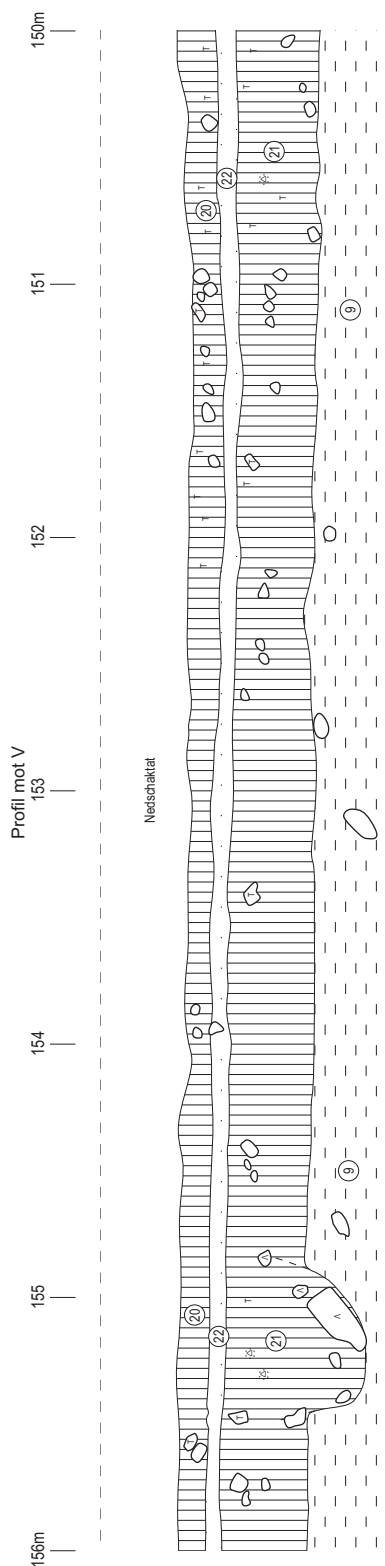
Profilritning 140-150 m

Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

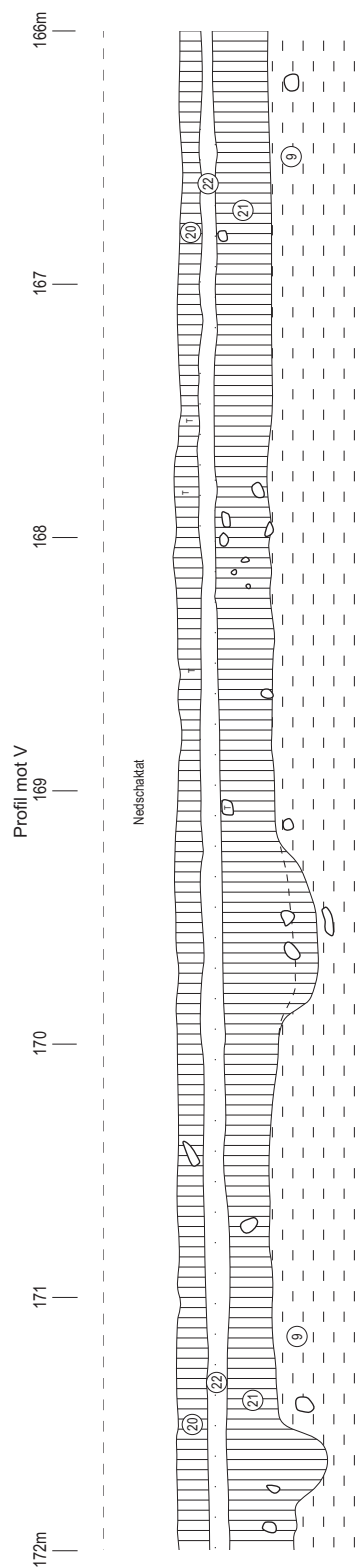
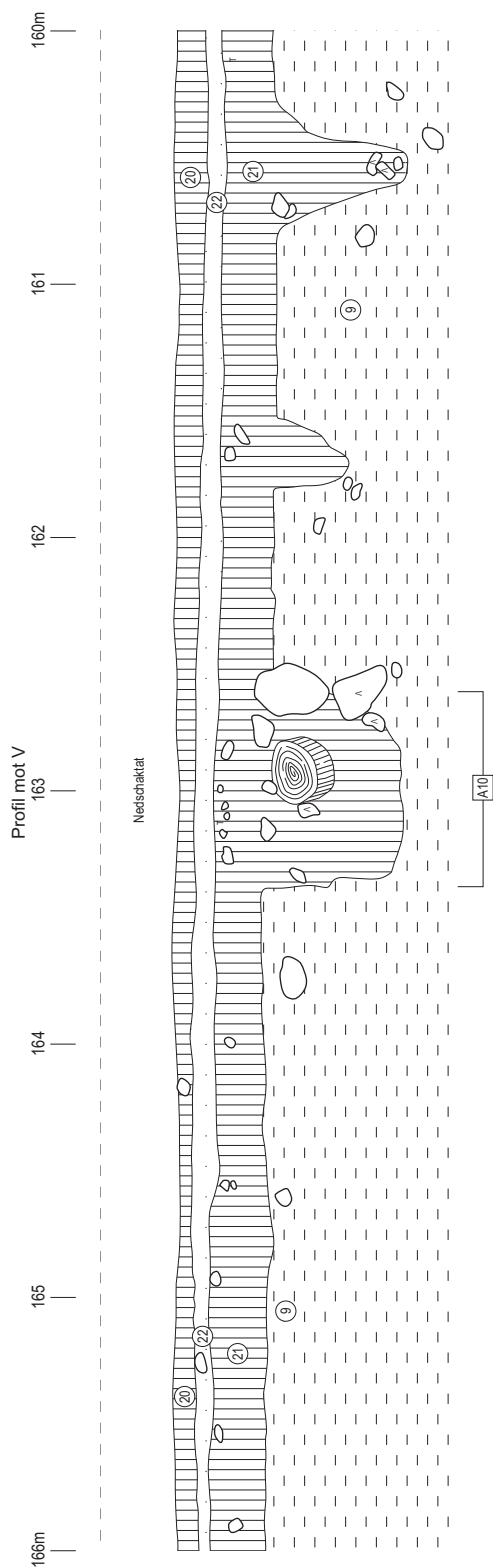
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan
 Vadstena stad och kommun, Ög
 RAA 21
 Profilirning 150-160 m
 Skala 1:20
 Dnr 284/10
 Oktober 2010 Mats Magnusson
 Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

Profilritning 160-172 m

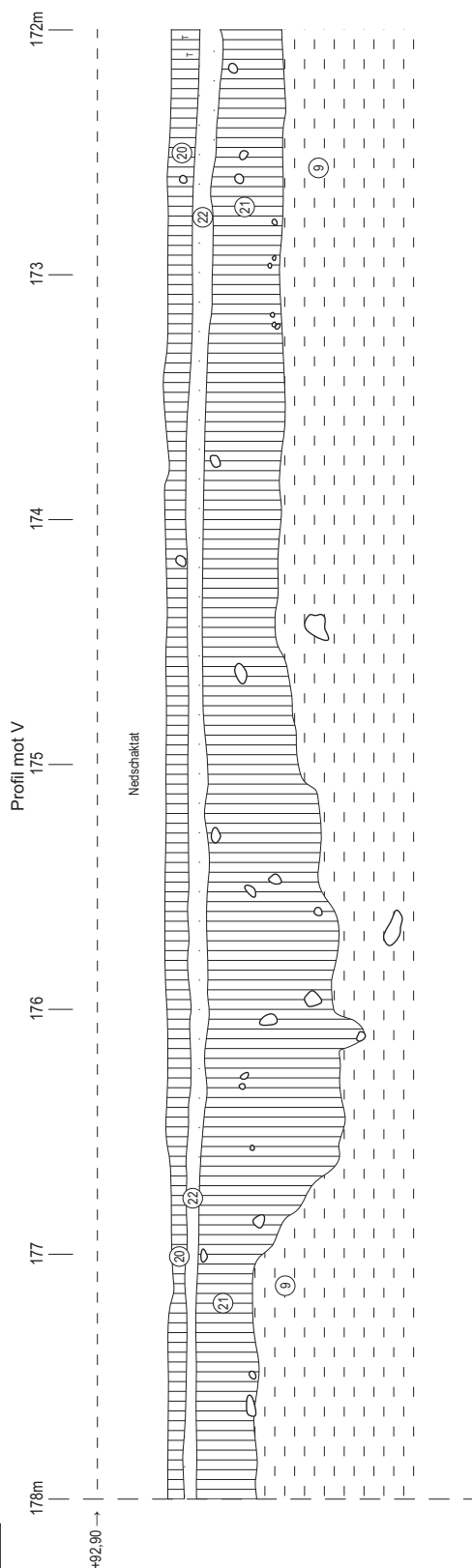
Skala 1:20

Dnr 284/10

Oktober 2010 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

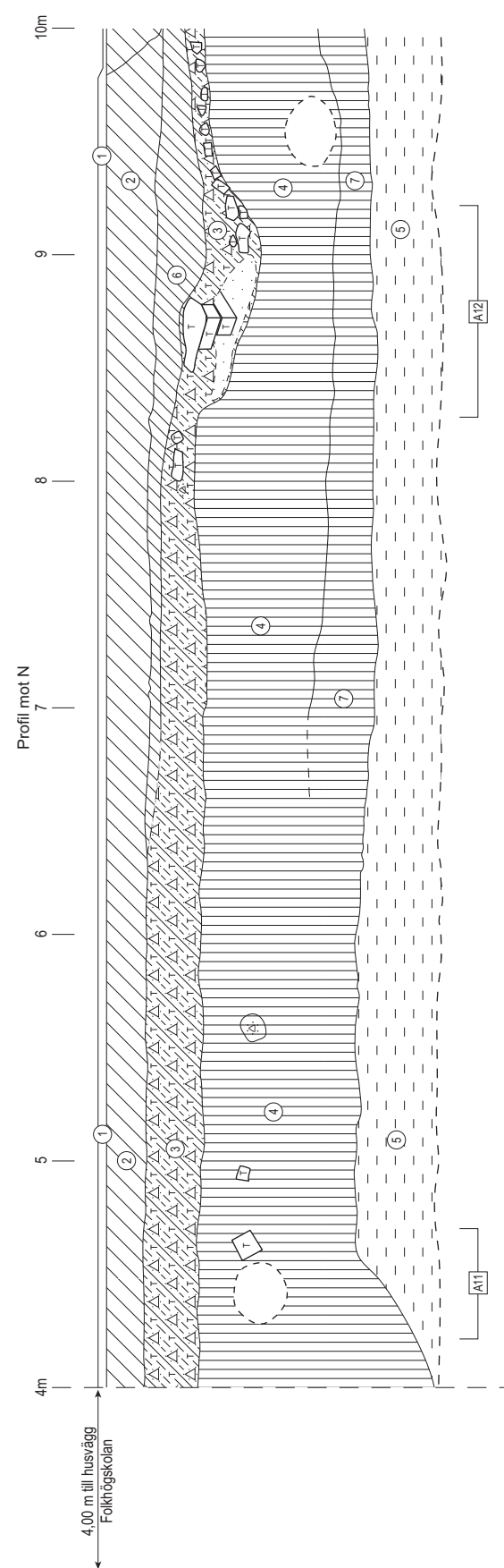
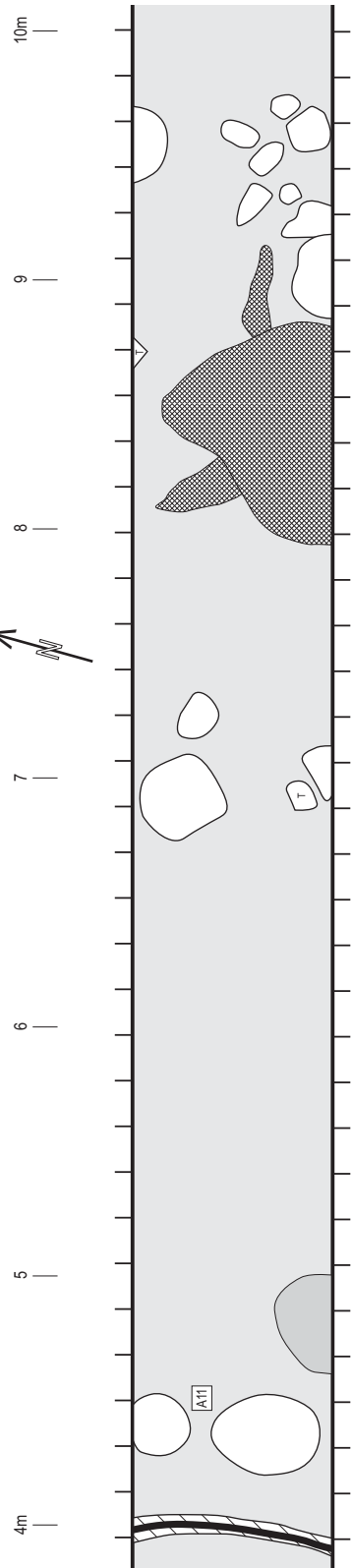
Dnr 284/10:17

Skala 1:30

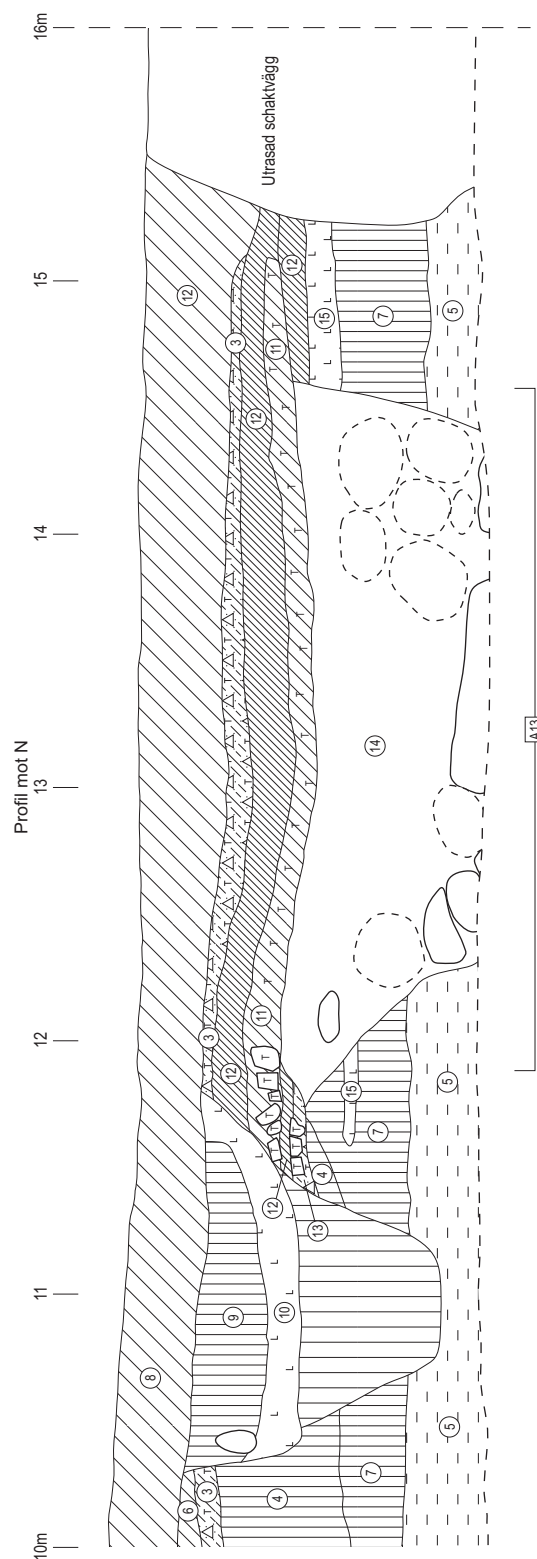
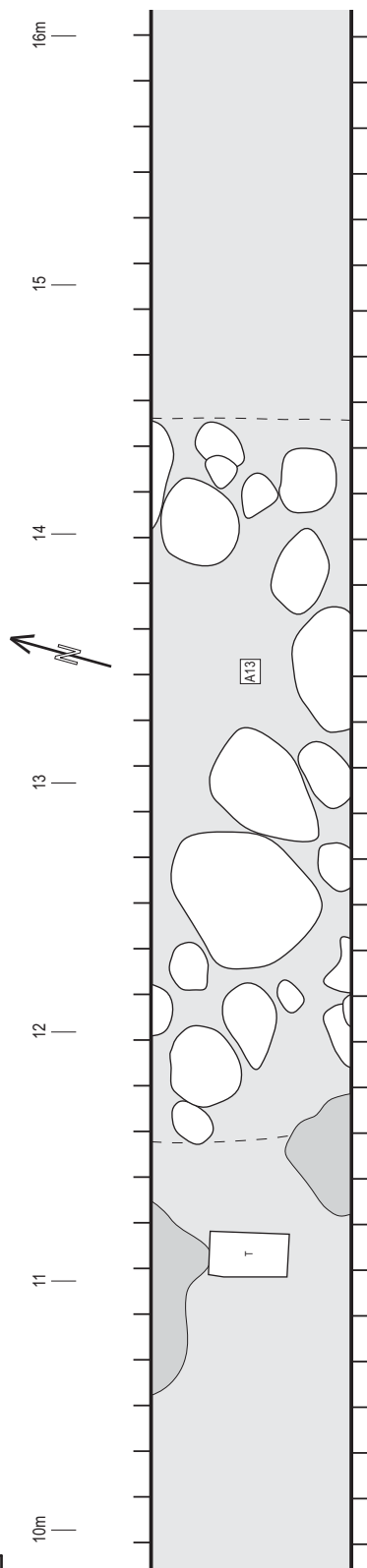
Lastköpingsgatan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21
Profilirning 172-178 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
Oktober 2010 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

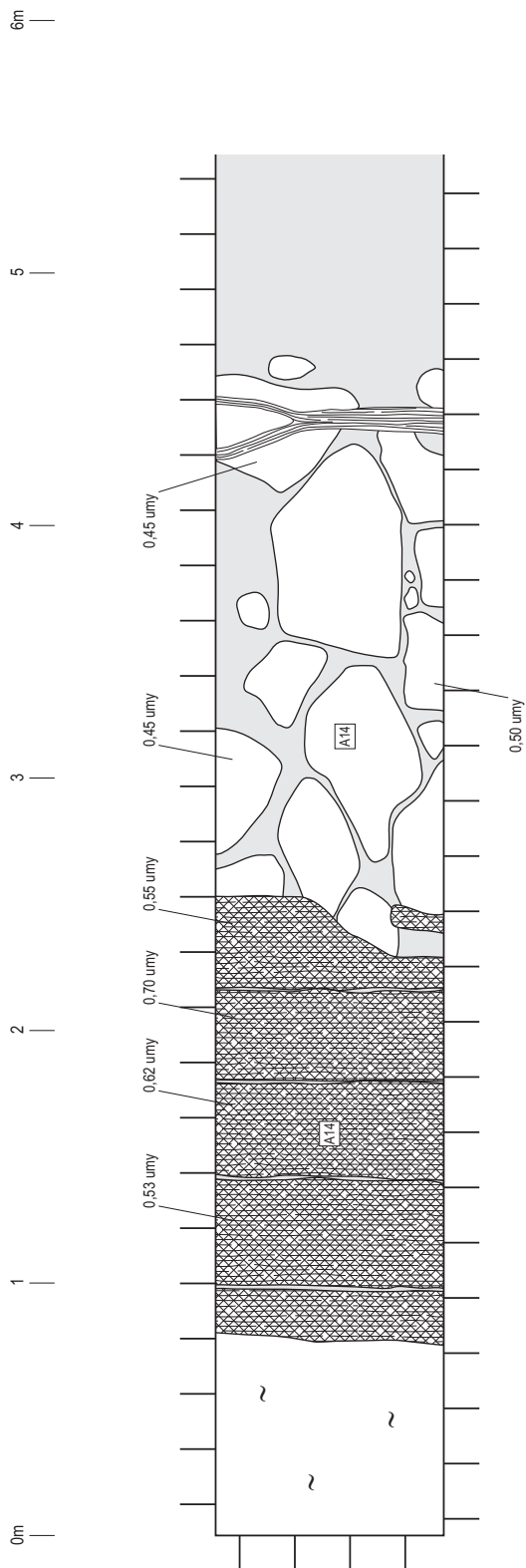
Lastköpingsgatan/Folkhögskolan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÄ 21
Plan- och profilritning 4-10 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
2011-01-20 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Lastköpingsgatan/Folkhögskolan
Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21
Plan- och profilritning 10-16 m
Skala 1:20
Dnr 284/10
2011-01-20 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Hospitalsmuseet

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

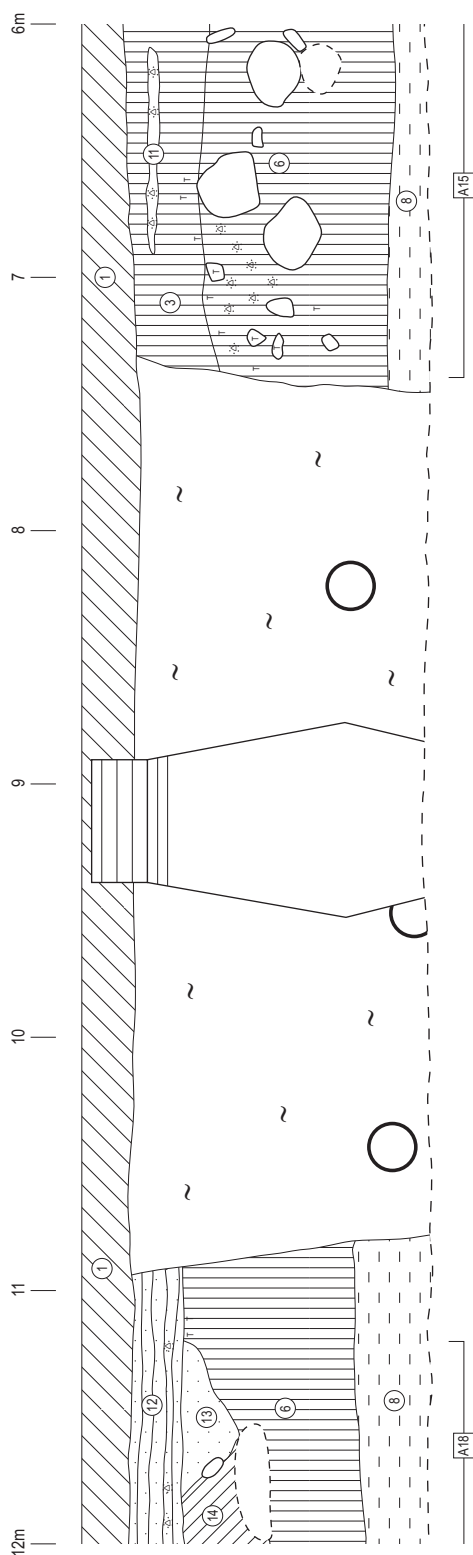
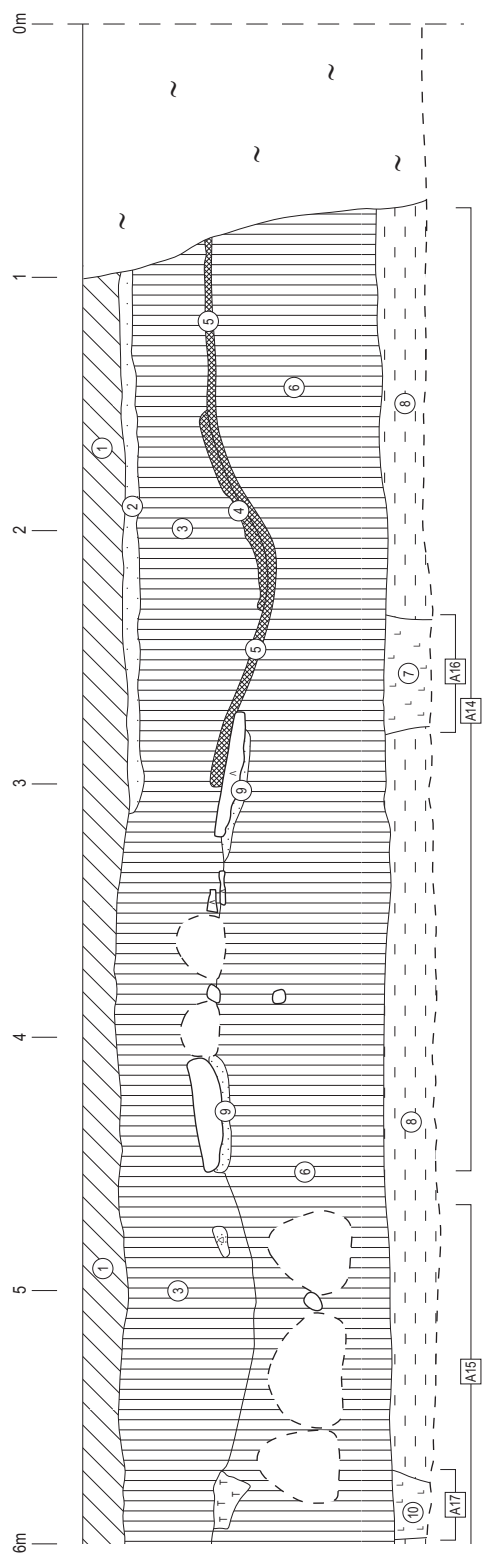
Planritning

Skala 1:20

Dnr 241/11

2011-05-18 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Hospitalsmuseet

Vadstena stad och kommun, Ög
RAÅ 21

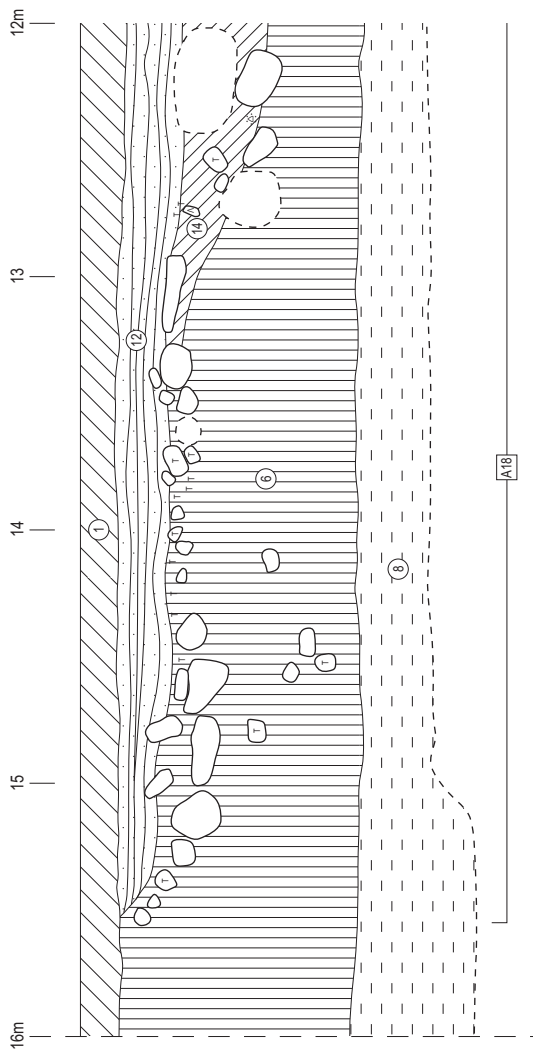
Profilirning

Skala 1:20

Dnr 241/11

2011-05-19 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

- 1 Grusbeläggning.
- 2 Sandlins. Gul sand med enstaka stenar.
- 3 Gråbrun sandig jord. Innehåller tegelfnyk, kalkbruk och ben.
- 4 Orange bränd sand.
- 5 Bränt trä (golv).
- 6 Grå lera. Innehåller tegel, kalkbruk och ben.
- 7 Nedgrävning/dike. Grå lera.
- 8 Undergrund. Gulbeige lera.
- 9 Gruslinser. Ljusbeige.
- 10 Nedgrävning/dike. Grå lera och kol.
- 11 Kalkbrukslins. Gult.
- 12 Fint tunna skikt med grusig sand. Uppifrån mörkgrått, brunt, grått, gult och gråbrunt.
- 13 Grus och sand. Gult.
- 14 Brun sandig jord. Riktigt med tegel och kalkbruk.

Skala 1:30

Hospitalsmuseet

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÄ 21

Profilirning

Skala 1:20

Dnr 241/11

2011-05-19 Mats Magnusson

Renritning Lasse Norr

Under perioden 2010-10-11--2011-05-19 utförde Östergötlands museum två arkeologiska förundersökningar, i form av schaktningsövervakningar, inom Vadstena medeltida stadsområde (RAÄ 21). Förundersökningarna föranleddes av att vatten- och avloppsledningar skulle bytas ut längs Lastköpingsgatan och på två sträckor inom kv Maria 3.

Totalt undersöktes ca 270 löpmeter schakt i Lastköpingsgatan och ytterligare ca 80 löpmeter mellan Jungfrustigen och Folkhögskolan samt Jungfrustigen och Hospitalsmuseet. Utmed Lastköpingsgatan påträffades gatubeläggningar, raseringslager, syllstenar efter två byggnader samt härdar från sten- och bronsålder. I schaktet bakom Folkhögskolan framkom raseringslager och två stenkonstruktioner vilka genom fynd kan kopplas till 1600- och 1700-talen. Längs schaktet vid Hospitalsmuseet påträffades rester efter ett bränt golv, en grundmur samt en stenläggning med raseringslager på.